

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **agroleśnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Rzeszowski**

Data przeprowadzenia wizytacji: **4-5 kwietnia 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	24
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	32
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	44
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	46
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	49
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	50
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	56
6. Załączniki:	57
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	57

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____	57
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych _____	61
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____	61
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	65
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	73
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	73
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	78

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Barbara Gąsiorowska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. inż. Katarzyna Panasiewicz, ekspert PKA
2. dr hab. inż. Jacek Olszewski, ekspert PKA
3. Adam Malicki, ekspert PKA ds. studenckich
4. dr hab. Anna Bąkiewicz, ekspert PKA ds. pracodawców
5. mgr Łukasz Łukomski, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku agroleśnictwo prowadzonym na Uniwersytecie Rzeszowskim (dalej również: UR) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2021/2022. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni i Kolegium Nauk Przyrodniczych. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni i Kolegium, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji zespół oceniający PKA sformułował wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni i Kolegium na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	agroleśnictwo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	rolnictwo i ogrodnictwo - 60% nauki leśne - 40%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 semestrów 213 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	120 godz./6 pkt ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	47	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	2400	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	107	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	143	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	102	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁴ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

⁴ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uniwersytet Rzeszowski prowadzący oceniany kierunek studiów agroleśnictwo powołany został w 2001 roku, jednak kształcenie na poziomie wyższym w ośrodku akademickim Rzeszowa ma znacznie dłuższe tradycje. Obecnie jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca 1333 nauczycieli akademickich, kształcąca prawie 16 tys. studentów na 60 kierunkach studiów. Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w 6 dyscyplinach naukowych oraz stopnia doktora w 19 dyscyplinach. Kierunek agroleśnictwo osadzony jest organizacyjnie w powstałym z części Wydziału Biologiczno-Rolniczego, Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, wchodzącym w skład Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Instytut ten jest Instytutem jednodyscyplinowym, prowadzącym działalność naukową w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, która jest dyscypliną wiodącą dla ocenianego kierunku. Struktura organizacyjna Instytutu jest rozbudowana, obejmuje 8 zakładów, 3 pracownie i stację doświadczalną. Kształcenie na kierunku agroleśnictwo odbywa się obecnie na poziomie studiów pierwszego stopnia, o profilu ogólnoakademickim, w formie stacjonarnej. Aktualnie na ocenianym kierunku studiuje 47 studentów, w tym na IV roku w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 jest 16 studentów.

Misją Uniwersytetu Rzeszowskiego określoną w Strategii Rozwoju UR do 2020 roku, przyjętej przez Senat UR uchwałą nr 123/05/2013 oraz aktualnie obowiązującej strategii rozwoju na lata 2021-2030, przyjętą uchwałą nr 59/03/2021 Senatu UR z dnia 25 marca 2021 r. jest kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego i kształtowanie kapitału intelektualnego dla potrzeb współczesnej gospodarki i kultury, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę, nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze, wysoką jakość badań naukowych, dziedzictwo kulturowe regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. Do głównych celów strategicznych Uczelni należy m.in. zapewnienie wysokiego poziomu jakości kształcenia, dostosowanego do potrzeb i oczekiwań rynku pracy oraz budowanie wysokiej pozycji naukowej w oparciu o wykwalifikowaną kadrę i nowoczesną infrastrukturę. W obszarze nauki działania UR koncentrują się wokół kształtowania wysokiej pozycji naukowej Uczelni nie tylko w regionie, ale także w kraju i na świecie, budowanej w oparciu o nowoczesne zaplecze kadrowe i infrastrukturalne, a w kolejnym obszarze na profesjonalnej i efektywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Koncepcja i cele kształcenia znajdują odzwierciedlenie w prawidłowo sformułowanej sylwetce absolwenta, która obejmuje opis ogólnych celów kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji studiów. Absolwent studiów pierwszego stopnia, kierunku agroleśnictwo uzyskuje tytuł zawodowy inżynier. Posiada wiedzę inżynierską w zakresie nauk rolniczych i leśnych. Jest przygotowany do wykonywania zadań inżynierskich o charakterze projektowym, inwestycyjnym i użytkowym, dotyczących systemów agroleśnych. Potrafi zaplanować, wykonać i nadzorować zabiegi związane z ochroną i użytkowaniem ziemi przy zastosowaniu najnowszych osiągnięć z zakresu nauk rolniczych i leśnych. Ponadto, zgodnie z profilem ogólnoakademickim, wykazuje przygotowanie do prowadzenia badań naukowych, posiada umiejętność posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, jest przygotowany do podjęcia studiów

drugiego stopnia. Absolwent kierunku agroleśnictwo jest przygotowany do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego w jednym z systemów agroleśnych lub gospodarstwa rolnego posiadającego jednocześnie fragment lasu, jak i również do pracy w administracji rządowej i samorządowej oraz doradztwie na stanowiskach związanych z innowacyjnym użytkowaniem ziemi w systemach agroleśnych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku agroleśnictwo są zgodne z misją, strategią oraz polityką jakości UR, co znajduje potwierdzenie w zapisach określonych w uchwałach nr 123/05/2013 oraz 59/03/2021 Senatu UR. Powołanie kierunku studiów agroleśnictwo w 2018 roku, na ówczesnym Wydziale Biologiczno-Rolniczym ściśle wpisuje się w misję Uniwersytetu Rzeszowskiego jako przedsiębiorczego i nowoczesnego ośrodka akademickiego, kreującego rozwój społeczno-gospodarczy oraz kształtującego kapitał intelektualny dla potrzeb współczesnej gospodarki, na bazie wysoko wykwalifikowanej kadry, nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego, wysokiej jakości badań, dziedzictwa kulturowego regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania, utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. W koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniono dużą lesistość regionu (38,4%, to drugi wskaźnik lesistości w Polsce po woj. lubuskim) oraz rolniczy charakter Polski południowo-wschodniej i związaną z tym potrzebę kształcenia wysoko wykwalifikowanej kadry na potrzeby racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi regionu, co jest niekwestionowanym atutem ocenianego kierunku. W koncepcji kształcenia uwzględniono również cele Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego, ukierunkowane na działania zmierzające do poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, poprzez wzrost efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych. Jedną z dróg do osiągnięcia tego celu jest agroleśnictwo, czyli produkcja roślinna lub zwierzęca z elementami gospodarki leśnej z zachowaniem równowagi środowiska naturalnego.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku agroleśnictwo są w pełni zgodne z przyjętą wiodącą dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, do której oceniany kierunek studiów został przyporządkowany w 60% oraz w mniejszym udziale z dyscypliną nauki leśnej, do której kierunek został przypisany w 40%. Spośród ogółu nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów, większa część prowadzi badania naukowe związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, w mniejszym zakresie z dyscypliną nauki leśnej. Ze względu na przyporządkowanie kierunku agroleśnictwo na poziomie 40% do dyscypliny nauki leśnej rekomenduje się w najbliższej przyszłości zintensyfikowanie badań również w tym zakresie. Program studiów na kierunku agroleśnictwo w pełni wpisuje się w priorytetową działalność INROiKŚ, związaną z oddziaływaniem rolnictwa na środowisko, plonowanie i jakość roślin w warunkach zmian klimatycznych. W celu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się studenci korzystają z nowoczesnej bazy dydaktycznej i eksperymentalnej. Baza naukowa Uczelni i Kolegium jest przygotowana do realizacji koncepcji kształcenia. Działalność Instytutu realizowana jest w oparciu o podtematy badawcze prowadzone przez poszczególne jednostki organizacyjne. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku agroleśnictwo są ściśle powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni. Badania naukowe dotyczą m.in.: użytkowania ekosystemów rolnych i leśnych, a stan środowiska i możliwości świadczeń ekosystemowych; wpływu rolnictwa na kształtowanie zmian właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych wybranych gleb i wód; wpływu czynników naturalnych i antropopresji na środowisko oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej; wpływu warunków środowiskowych na plonowanie, kosztocłonność, energochłonność wybranych gatunków roślin zbożowych, strączkowych oraz na jakość surowca; czynników i procesów wpływających na wartość przyrodniczą i dynamikę wiejskiego krajobrazu kulturowego; zrównoważonego zagospodarowania terenów wiejskich w aspekcie optymalizowania produktywności i ochrony agroekosystemów; optymalizacji

produkcji roślinnej w zróżnicowanych warunkach agrośrodowiskowych; oddziaływania rolnictwa na wybrane grupy fauny. W ramach tematów głównych realizowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Instytutu, pracownicy realizują określone podtematy badawcze zgodne z ich profilem naukowym i zainteresowaniami, a główne rezultaty badań są wykorzystywane podczas realizacji wykładów, zajęć laboratoryjnych oraz formułowaniu tematów prac dyplomowych na ocenianym kierunku studiów. Badania naukowe są realizowane w ramach szeregu projektów badawczych NCN, NCBiR, MRiRW, PROW. Realizacja projektów przyczyniła się m.in. do opracowania innowacyjnej biodegradowalnej otoczki dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe, zgłoszeń patentowych dotyczących m.in. użycia ozonu do przedłużenia trwałości przechowalniczej borówki amerykańskiej, użycia ozonu podczas suszenia materiału roślinnego, wykorzystania naturalnego sorbentu w postaci szyszek modrzewiowych w celu sorpcji metali ciężkich z roztworów wodnych, a także szeregu prac naukowych. Badania naukowe prowadzone przez nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na kierunku agroleśnictwo, związane są z prowadzeniem m.in. takich przedmiotów kierunkowych jak: *gleboznawstwo i żyzność gleb, ekologia populacji zwierząt, łąkarstwo, rekreacyjne użytkowanie lasu, fauna ekosystemów agroleśnych, surowce leśne, zielarstwo, ekologia zadrzewionych krajobrazów* i in.

Aktywność naukowa pracowników prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo przyczyniła się do uzyskania przez Uniwersytet Rzeszowski prestiżowych nagród ELSELVIER Research Impact Leaders Awards, przyznanych w kategoriach: Agricultural Sciences w 2017, 2018 i 2021 roku oraz wyróżnienia w 2019 roku.

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności krajowego i regionalnego rynku pracy w sektorze rolniczym i leśnym. Rozwój i stałe doskonalenie koncepcji kształcenia prowadzone jest w ścisłej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Do interesariuszy wewnętrznych należy kadra akademicka, której wyniki badań są wykorzystywane w programie studiów oraz studenci kierunku, konsultujący i opiniujący kolejne edycje programowe. W związku z potrzebą dostosowania programów nauczania do dynamicznie zmieniających się warunków na rynku pracy, a także w związku z potrzebą gospodarki opartej na wiedzy, Wydział Biologiczno-Rolniczy prowadził, a obecnie Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska kontynuuje współpracę z szeroką grupą podmiotów z regionalnego środowiska społecznego i samorządowego. Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, tj. Podkarpacki Odział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnicza w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego w Świlczy, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, dr Green, Original Food, Agrobonus i in. Podjęta współpraca uwzględnia również realizację prac dyplomowych, zajęć terenowych oraz praktyk zawodowych.

Efektom współpracy z otoczeniem jest doskonalenie koncepcji kształcenia i dostosowanie do wiedzy, umiejętności i kompetencji istotnych dla zawodowego rynku pracy w branży rolniczej i leśnej. Wymienione podmioty uczestniczyły w konsultacjach przy projektowaniu kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce. Do interesariuszy zewnętrznych, mających wpływ na koncepcję kształcenia należą także krajowe i międzynarodowe podmioty naukowe, z którymi prowadzona jest aktywna współpraca naukowa

i wymiana pomysłów dotyczących doskonalenia procesu kształcenia, zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacji procesu dydaktycznego.

Dotychczasowy plan studiów nie przewidywał nauczania na odległość (e-learning). Procedury związane z taką formą wprowadzone zostały w związku z pandemią SARS-CoV-2. Wykładowcy oraz studenci mogą korzystać z programu Microsoft Teams. Uczelnia zagwarantowała studentom darmowy dostęp do pełnego pakietu MS Office przez cały okres studiów. W roku akademickim 2021/2022 zgodnie z Zarządzeniem nr 11/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego wykłady prowadzone są w formie zdalnej z wykorzystaniem platformy MS Teams, natomiast ćwiczenia w formie kontaktu bezpośredniego.

Przekazywana studentom wiedza jest oparta na najnowszych osiągnięciach nauki polskiej i światowej. Studenci mają możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się, które są zgodne z wymaganiami dla profilu ogólnoakademickiego. Efekty uczenia się są prawidłowo odniesione do charakterystyk uniwersalnych oraz charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na 6 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji. W celu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się studenci korzystają z nowoczesnej bazy dydaktycznej i eksperymentalnej. Wykorzystują w procesie kształcenia moduły zajęć, które są specyficzne i właściwie powiązane z realizowanymi przez nauczycieli akademickich badaniami naukowymi, innowacyjnymi technologiami oraz koncepcjami wdrażanymi w ramach efektywniejszej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na kierunku agroleśnictwo. Ich zakres merytoryczny odpowiada wiodącej dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, w mniejszym stopniu dyscyplinie nauki leśne oraz w pełni korespondują z badaniami naukowymi prowadzonymi w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Liczba efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów pierwszego stopnia kierunku agroleśnictwo ogółem wynosi 35, w tym 11 z zakresu wiedzy (zna i rozumie), 18 z zakresu umiejętności (potrafi) i 6 z zakresu kompetencji społecznych (jest gotów do). Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć zostały określone w sposób zrozumiały tak, aby były mierzalne i pozwalały na stworzenie systemu ich weryfikacji w formie wskazanej w sylabusach oraz możliwe do osiągnięcia w zdefiniowanym przez program studiów czasie. Do założonych efektów uczenia się dostosowane są cele oraz merytoryczne treści poszczególnych przedmiotów. Kierunkowe efekty uczenia się są realizowane w trakcie wielu zajęć, a także w czasie przygotowywania pracy dyplomowej i umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy aktualizowanej w oparciu o najnowsze osiągnięcia naukowe. Studia pierwszego stopnia na kierunku agroleśnictwo umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy i przygotowują do prowadzenia badań naukowych, w tym do nabycia umiejętności planowania i wykonywania eksperymentów badawczych, interpretacji i wnioskowania na podstawie wyników badań, wykorzystywania właściwych metod i narzędzi analitycznych. W efektach uczenia się z zakresu wiedzy dla studiów pierwszego stopnia kierunku agroleśnictwo ujęto m.in. zagadnienia związane z naukami podstawowymi, np. botaniką, chemią, fizyką czy statystyką matematyczną, niezbędnych do opisu zjawisk i procesów przyrodniczych związanych z agroleśnictwem - K_W01, K_W02, procedury i zasady projektowania infrastruktury gospodarstw rolniczych i leśnych oraz wymagania dotyczące kształtowania krajobrazu (K_W03), skutki oddziaływania produkcji agroleśnej na środowisko przyrodnicze oraz zasady zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych - K_W04, zasady funkcjonowania rynku produktów rolniczych i leśnych oraz tworzenia przedsiębiorstw funkcjonujących w ramach tego rynku - K_W09, K_W11. Kierunkowe efekty uczenia się pozwalają na zdobycie wiedzy w zakresie podstawowych regulacji etycznych i prawnych związanych z działalnością naukową, gospodarką rolną i leśną oraz pojęcia i zasady dotyczące ochrony własności intelektualnej - K_W10.

W efektach kierunkowych służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich, w zakresie wiedzy, uwzględniono m.in. zagadnienia związane z budową maszyn i narzędzi używanych w rolnictwie i leśnictwie, geodezją, utrzymaniem urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla przedsiębiorstw rolniczych i leśnych - K_W01, K_W05. Osiągnięcie efektów umożliwi nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji odpowiadających opisom sylwetki absolwenta. Ważne z punktu widzenia pracy absolwenta kierunku agroleśnictwo jako inżyniera jest m.in. zdolność do wykorzystania zdobytej wiedzy do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej, zaprojektowania gospodarstwa agroleśnego, właściwy dobór urządzeń i technologii produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska - K_U03, K_U06. Kompetencje inżynierskie osiągnięte są również poprzez dobór metod, narzędzi i technik do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej - K_U08. Dla uzyskania kompetencji społecznych uwzględniono m.in. gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, zasięganie opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów, wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz interesu publicznego, działania w sposób przedsiębiorczy odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz dbałość o dorobek i tradycje zawodu - K_K01-K_K06. Opis efektów uczenia się uwzględnia także kompetencje badawcze niezbędne w działalności naukowo-badawczej oraz związane z komunikowaniem się w języku obcym na poziomie biegłości B2. W zakresie języków obcych, student w trakcie 4 semestrów studiów pierwszego stopnia uzyskuje umiejętności posługiwania się podstawowym słownictwem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistycznym z zakresu nauk rolniczych i nauk leśnych - K_U15. Studenci swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje mogą sprawdzać i pogłębiać w ramach praktyki zawodowej na realizację, której w programie studiów stacjonarnych I stopnia przeznaczono 120 godzin (160 godzin dydaktycznych).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów agroleśnictwo są zgodne z misją, strategią oraz polityką jakości Uniwersytetu Rzeszowskiego. Realizowany przez Uczelnię kierunek studiów agroleśnictwo odnosi się w większym stopniu do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo oraz w mniejszym do dyscypliny nauki leśne. Kierunek agroleśnictwo jest właściwie powiązany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukowo-badawczą w przyjętej dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, w zakresie której Uniwersytet Rzeszowski posiada uprawnienia akademickie oraz nauki leśne. Wyniki badań naukowych prowadzonych na Uczelni, Kolegium są wykorzystywane w realizacji programu studiów. Koncepcja i cele kształcenia kierunku studiów agroleśnictwo uwzględniają potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności krajowego zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki leśnej i na bieżąco są modyfikowane we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Kierunkowe i dotyczące poszczególnych zajęć efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na kierunku agroleśnictwo oraz profilem ogólnoakademickim. Ich zakres merytoryczny jest właściwy dla dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne, ponadto są ściśle powiązane z badaniami naukowymi prowadzonymi w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony

i Kształtowania Środowiska Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Efekty uczenia się są opisane w sposób zrozumiały, umożliwiając ich weryfikację oraz możliwości ich osiągnięcia. Efekty uczenia się sformułowane dla studiów pierwszego stopnia uwzględniają pełny zakres efektów umożliwiających nabycie kompetencji inżynierskich.

Efekty uczenia się są prawidłowo odniesione do charakterystyk uniwersalnych oraz charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na 6 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji. Osiągnięcie efektów umożliwia nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji odpowiadających opisom sylwetki absolwenta. Opis efektów uczenia się uwzględnia także kompetencje badawcze niezbędne w działalności naukowo-badawczej oraz związane z komunikowaniem się w języku obcym na poziomie biegłości B2.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane w ramach kierunku agroleśnictwo w UR wynikają z efektów uczenia się, z którymi są zasadniczo zbieżne. Dobór treści programowych, w tym treści związanych z badaniami naukowymi oraz przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języków obcych oraz praktyk, na kierunku agroleśnictwo w pełni odpowiada zakładanej sylwetce absolwenta, gotowego do podjęcia pracy w sektorze rolniczym i leśnym, w administracji rządowej i samorządowej w tym również związanej z ochroną środowiska terenów rolniczych i leśnych, a także w doradztwie na stanowiskach związanych z innowacyjnym użytkowaniem tych terenów. Absolwenci ocenianego kierunku studiów są przygotowani również do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego w jednym z systemów agroleśnych lub własnego gospodarstwa rolnego posiadającego fragment lasu.

Dobór treści programowych na studiach pierwszego stopnia na kierunku agroleśnictwo obejmuje 3 główne grupy przedmiotów: przedmioty ogólne, podstawowe i kierunkowe. W ramach przedmiotów kierunkowych są przedmioty obowiązkowe i przedmioty do wyboru z par przedmiotów.

Zajęcia ogólne zapewniają realizację treści merytorycznych z zakresu: *prawa, technologii informacyjnej, ochrony własności intelektualnej, przedmiotu ogólnouczelnianego*, a także obejmujące nauczanie w zakresie znajomości języka obcego na poziomie B2. W ramach ocenianego kierunku przekazywane są bogate treści podstawowe, tworzące podstawy naukowe do zrozumienia zjawisk i procesów związanych z agroleśnictwem oraz nabywania odpowiednich kompetencji inżynierskich. Przekazywane są one w ramach realizacji takich zajęć przypisanych do kierunku jak *chemia, fizyka, matematyka, statystyka, ekologia ogólna, fizjologia roślin, meteorologia i klimatologia, system informacji geograficznej, ochrona przyrody i krajobrazu*.

Treści programowe zawarte w grupie zajęć kierunkowych i kierunkowych specjalnościowych pogłębiają, kierunkują i specjalizują wiedzę właściwą dla kierunku agroleśnictwo i przyporządkowanych do dyscyplin wskazanych przez Uczelnię. Dobór treści jest spójny z kierunkowymi efektami uczenia się, uwzględnia aktualny stan wiedzy w dziedzinie nauk rolniczych ze szczególnym uwzględnieniem dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, w zakresie której Uniwersytet prowadzi działalność badawczą i posiada pełne uprawnienia akademickie, jak i w mniejszym stopniu dyscypliny nauki leśne. Jak wynika z analizy matryc zgodności efektów uczenia się kierunkowych oraz efektów uczenia się sformułowanych i realizowanych dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w planie studiów, treści programowe realizowane w ramach programu obligatoryjnego dla wszystkich studentów, obejmującego zajęcia ogólne, podstawowe i kierunkowe, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Poszerzenie tych treści umożliwiają zajęcia właściwe dla zajęć kierunkowych do wyboru, tj. *botanika z dendrologią, flora lasu, gospodarka sylwo-pastoralna, jeleniowate w chowie fermowym, projektowanie architektoniczne, surowce leśne, zielarstwo, podstawy agronomii, ogólna uprawa roślin, nasiennictwo i szkółkarstwo roślin drzewiastych, hodowla i biotechnologia roślin drzewiastych, planowanie przestrzenne, ekologia krajobrazu, pozyskiwanie drewna, główne użytkowanie lasu, projektowanie architektoniczne, projektowanie urbanistyczne, rekultywacje leśne, rekultywacje terenów zdegradowanych, entomofauna pożyteczna, pasożytoidy w uprawach leśnych, marketing w agroleśnictwie, zarządzanie gospodarstwem agroleśnym, rekreacyjne użytkowanie lasu, agroturystyka.*

Szczególną rolę w kształceniu spełnia seminarium inżynierskie, które przygotowuje studenta do wykonania pracy dyplomowej, a przyszłego absolwenta wyposaża w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne na rynku pracy zawodowej, jak również przygotowuje do podjęcia działalności badawczej. Uzupełnienie programu studiów stanowią dodatkowe zajęcia wybierane przez studentów. W ramach dodatkowych zajęć studenci mogą dokonać wyboru 2 przedmiotów, jeden w semestrze 3 i jeden w semestrze 5, spośród proponowanych corocznie przez pracowników realizujących zajęcia na kierunku m.in. *rośliny sadownicze przydatne w agroleśnictwie, biologiczna korozja drewna, wykorzystanie field MAP i QQIS w badaniach krajobrazu, odnawialne źródła energii, biologiczne metody ochrony systemów agroleśnych, ptaki i ssaki w środowisku leśnym, synantropizacja zwierząt.* Większość treści programowych realizowanych w ramach zajęć specjalnościowych poszerzając kompetencje absolwenta, zapewnia osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się i pozwala na nabycie kompetencji inżynierskich. W matrycy zgodności efektów uczenia się nie uwzględniono efektów uczenia się dla praktyk zawodowych oraz seminarium inżynierskiego, co zespół opiniujący rekomenduje zweryfikować i dokonać właściwego uzupełnienia zgodnie ze stanem w sylabusach.

Realizacja treści kształcenia na kierunku agroleśnictwo umożliwi zatem uzyskanie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Treści prowadzące do osiągnięcia kompetencji inżynierskich realizowane są podczas takich zajęć jak: *fizyka środowiskowa, fizjologia roślin, meteorologia i klimatologia, gis - system informacji geograficznej, analiza instrumentalna surowców leśnych, kształtowanie i ochrona krajobrazu, ochrona przyrody, bioindykacja środowiska, geodezja, gleboznawstwo i żyzność gleb, agroekologia, ekologia populacji zwierząt, maszynoznawstwo, łąkarstwo, ochrona lasu, produktywność lasu, hydrologia i urządzenia wodno-melioracyjne, transport leśny, rekreacyjne użytkowanie lasu/agroturystyka, botanika z dendrologią/flora lasu, zoologia leśna/fauna, ekosystemów agroleśnych, fitopatologia agroleśna/choroby roślin, surowce leśne/zielarstwo, podstawy agronomii/ogólna uprawa roli i roślin, gospodarka sylwo-pastoralna/jeleniowate w chowie fermowym, nasiennictwo i szkółkarstwo roślin*

drzewiastych/hodowla i biotechnologia roślin drzewiastych, planowanie przestrzenne/ekologia krajobrazu, pozyskiwanie drewna/główne użytkowanie lasu, projektowanie architektoniczne/projektowanie urbanistyczne, entomofauna pożyteczna/parazytoidy w uprawach agroleśnych, rekultywacje leśne/rekultywacja terenów zdegradowanych, systemy agroleśne/uprawy energetyczne, typologia siedlisk agroleśnych /fitosocjologia, seminarium inżynierskie.

Dobór treści programowych kierunku agroleśnictwo w Uniwersytecie Rzeszowskim jest sukcesywnie dopracowywany przez kadre naukową, na podstawie bogatego doświadczenia naukowego oraz oceny zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów.

Źródłem informacji o realizowanym programie studiów na kierunku agroleśnictwo są sylabusy zajęć. Podano w nich cel i opis zajęć, formy i metody kształcenia, wymagania wstępne, sposób weryfikacji i formę dokumentacji osiągniętych efektów uczenia się. Szczegółowa analiza sylabusów wykazała, że treści programowe poszczególnych zajęć dydaktycznych zostały właściwie określone i są zgodne z zakładaną sylwetką absolwenta.

Kierunek agroleśnictwo charakteryzuje się interdyscyplinarnością i łączy w sobie treści programowe z zakresu dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, tj. *gleboznawstwo i żyzność gleb, podstawy genetyki i hodowli roślin, agroekologia, łąkarstwo, podstawy agronomii, choroby roślin* oraz nauki leśne, tj. *ochrona lasu, produktywność lasu, fitopatologia leśna, ekologia zadrzewionych krajobrazów, nasiennictwo i szkółkarstwo roślin drzewiastych*, co potwierdza właściwie przyporządkowanie kierunku do przyjętych dyscyplin. Treści programowe uwzględniają aktualny stan wiedzy i wykorzystują właściwą dla dyscyplin naukowych (rolnictwo i ogrodnictwo i nauki leśne) metodykę badań naukowych prowadzonych w ramach tych dyscyplin.

Treści programowe są też powiązane z działalnością naukową pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów i zapewniają osiągnięcie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której w większości przyporządkowano kierunek. Badania naukowe realizowane w ramach prac rozwojowych kadry dotyczą m.in. użytkowania ekosystemów rolnych i leśnych, a stan środowiska i możliwości świadczeń ekosystemowych; wpływu rolnictwa na kształtowanie zmian właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych wybranych gleb i wód; wpływu czynników naturalnych i antropopresji na środowisko oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej; wpływu warunków środowiskowych na plonowanie, kosztochłonność, energochłonność wybranych gatunków roślin zbożowych, strączkowych oraz na jakość surowca; czynników i procesów wpływających na wartość przyrodniczą i dynamikę wiejskiego krajobrazu kulturowego; zrównoważonego gospodarowania na terenach wiejskich w aspekcie optymalizowania produktywności i ochrony agroekosystemów; optymalizacji produkcji roślinnej w zróżnicowanych warunkach agrośrodowiskowych; oddziaływania rolnictwa na wybrane grupy fauny.

Pod względem formalnym plan studiów kierunku agroleśnictwo, realizowanych na profilu ogólnoakademickim w Uniwersytecie Rzeszowskim w formie kształcenia stacjonarnego spełnia wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i w nauce oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeniach. Założony przez UR plan studiów określa profil, poziom, formę studiów oraz liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów i uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Określony jest również tytuł zawodowy nadawany absolwentom – inżynier po studiach pierwszego stopnia.

Zajęcia prowadzone na kierunku agroleśnictwo realizowane są w formie studiów stacjonarnych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają 3,5 roku tj. 7 semestrów. łączna liczba godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych,

nie licząc praktyk zawodowych wynosi 2400. W poszczególnych semestrach liczba godzin dydaktycznych przyjęta w roku akademickim 2021/2022, za wyjątkiem 7 ostatniego semestru (175 godzin) wynosi od 345 do 420 godzin. Łączna liczba pkt. ECTS odpowiadająca nakładowi pracy studenta umożliwiającą osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia wynosi 213, poza semestrami 4 (31 pkt. ECTS) i 5 (32 pkt. ECTS), jest to po 30 ECTS na semestr. Plan odzwierciedlający program studiów stacjonarnych pierwszego stopnia obejmuje cztery grupy zajęć z odpowiadającą im liczbą pkt. ECTS i (godzin), tj. zajęcia ogólne – 15 ECTS, (285 h), w tym zajęcia ogólnouczelniane do wyboru 2 pkt. ECTS (30 h); zajęcia podstawowe – 45 ECTS, (505 h); zajęcia kierunkowe – 143 ECTS, (1550 h); w tym kierunkowe do wyboru – 100 pkt. ECTS (1042 h). Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczną do ich ukończenia oraz przypisanie punktów ECTS do poszczególnych zajęć są poprawnie oszacowane, zgodnie z regułą uwzględniającą, że 1 ECTS oznacza 25-30 godzin pracy. W związku z tym zapewnione jest osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Uzyskanie zakładanych efektów uczenia się jest również możliwe dzięki prawidłowo określonej i realizowanej łącznie w programie studiów oraz dla poszczególnych grup zajęć, liczby godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów.

Największy udział w grupie zajęć do wyboru mają zajęcia specjalnościowe w ramach zajęć kierunkowych do wyboru. Zasady wyboru zajęć kierunkowych do wyboru są precyzyjnie określone i przestrzegane, co pozwala studentom na kształtowanie indywidualnych ścieżek kształcenia w ramach kierunku agroleśnictwo. Łączna liczba punktów ECTS za zajęcia do wyboru wynosi 102, co stanowi 47,9% łącznej liczby punktów ECTS, co wskazuje na spełnienie wymogu wynoszącego nie mniej niż 30% liczby ECTS. Na kierunku agroleśnictwo zaprojektowano elastyczny program kształcenia bez podziału na specjalności, ale z szeroką grupą zajęć do wyboru. Większość godzin w ramach zajęć kształcenia ogólnego i podstawowego realizowana jest w początkowym etapie studiów, tj. semestry 1-3. Zajęcia kierunkowe realizowane są przez cały cykl kształcenia, tj. od semestru 1 do 7. W ramach zajęć kierunkowych do wyboru studenci mają możliwość wyboru spośród 18 par zajęć. Wybór zależy od decyzji większości grupy studentów (ponad 50%). Zasady wyboru zajęć są precyzyjnie określone i przestrzegane, co prowadzi do wniosku, że pozwalają studentom na kształtowanie indywidualnych ścieżek kształcenia w ramach kierunku agroleśnictwo.

Wybór zajęć kierunkowych oraz kierunkowych do wyboru dokonywany jest stopniowo od pierwszego roku studiów, w ramach zajęć kierunkowych, od 1 semestru realizowane są zajęcia z *geodezji*, a w ramach zajęć kierunkowych do wyboru od dwóch par zajęć: *botanika z dendrologią/flora lasu* oraz *zoologia leśna/fauna ekosystemów agroleśnych*.

Zgodny z wymogami jest udział zajęć z zakresu nauk humanistycznych lub społecznych (*prawo, ochrona własności intelektualnej, technologia informacyjna*), który przekracza wymagane 5 ECTS i wynosi 8 ECTS.

Harmonogram realizacji programu studiów na kierunku agroleśnictwo oraz formy i organizacja zajęć nie budzą zastrzeżeń. Układ i następstwo zajęć jest uzasadnione merytorycznie, zgodnie z zasadą od realizacji zajęć podstawowych do coraz bardziej specjalistycznych, o większej złożoności i wymagających wiedzy interdyscyplinarnej. Za wyjątkiem zajęć kierunkowych z *geodezji* oraz par zajęć do wyboru *botanika z dendrologią/ flora lasu* i *surowce leśne/zielarstwo* wszystkie zajęcia są realizowane w cyklu semestralnym. Przyjęty nakład pracy studentów został właściwie oszacowany i zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na kierunku agroleśnictwo dla poziomu studiów pierwszego stopnia, formy stacjonarnej, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 107, a więc przekracza

wymagane ustawowo 50%. Analiza sylabusów wskazała na znacznie zróżnicowaną w zależności od zajęć liczbę godzin przyjętych dla konsultacji, m.in. 2 godziny (*ochrona lasu, podstawy genetyki i hodowli, planowanie przestrzenne*) do nawet 20-30 godzin (*zielarstwo, surowce leśne, botanika z dendrologią*). Rekomenduje się przeprowadzenie weryfikacji wliczanych godzin konsultacji do godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. W planie studiów znajdują się także zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (do wyboru) w wymiarze 120 godzin (8 ECTS) z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów (4 semestry po 30 godzin), zakładające jego znajomość na poziomie B2. Program studiów zawiera na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 60 godzin ćwiczeń z wychowania fizycznego, którym nie przypisano punktów ECTS. W celu podniesienia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia od roku akademickiego 2019/2020 wprowadzono uchwałą senatu UR nr 13/09/2020 z dnia 24 września 2020 r. dodatkowo immersyjną naukę języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (40 godzin). Ponadto studenci mają możliwość wyboru przedmiotu w języku angielskim spośród 78 oferowanych w Kolegium. Metody kształcenia stosowane zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, a także konsultacje pracowników pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Powszechną praktyką jest stosowanie czytelnych procedur indywidualizacji studiowania poprzez możliwość wyboru zajęć do wyboru oraz możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Istotnym dla kierunku o profilu ogólnoakademickim jest prawidłowe określenie modułów zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany. Wymiar zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek agroleśnictwo przekracza wymagane 50% punktów ECTS, i wynosi 143 ECTS. Znaczny udział zajęć (30 zajęć w tym m.in. *agroekologia gleboznawstwo i żyzność gleb, produktywność lasu, surowce leśne/zielarstwo, podstawy agronomii/ogólna uprawa roli i roślin, systemy agroleśne/uprawy energetyczne, marketing w agroleśnictwie/zarządzanie gospodarstwem agroleśnym* o łącznej liczbie 1550 godzin) związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi wynika z w pełni akademickiego charakteru Uczelni, której Instytut prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku agroleśnictwo ukierunkowany jest na prowadzenie działalności badawczej w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo.

Zapewnienie osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, warunkujących wykształcenie zgodne z oczekiwanymi celami, możliwe jest także dzięki prawidłowej sekwencji zajęć oraz odpowiedniego doboru i prawidłowej proporcji godzinowej pomiędzy poszczególnymi ich formami. Przyjęta kolejność zajęć generalnie funkcjonuje na prawidłowej zasadzie realizacji kolejno od semestrów wcześniejszych do późniejszych treści kształcenia ogólnego i podstawowego, podstawowego kierunkowego i kierunkowego zawodowego ze stopniowym włączaniem kształcenia specjalistycznego.

Metody kształcenia na kierunku agroleśnictwo są adekwatne do form zajęć dydaktycznych na poziomie szkoły wyższej i ogólnoakademickiego profilu studiów, i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Metodami dydaktycznymi stosowanymi w kształceniu studentów kierunku agroleśnictwo są najczęściej metody podające, takie jak wykład problemowy, informacyjny, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne, w tym lektorat języków obcych, seminarium i zajęcia terenowe. Udział godzin dydaktycznych w formie ćwiczeń (audytoryjne, laboratoryjne) i seminariów jako form kształcenia jest większy niż 50%, i wynosi 57,4%. Studenci kierunku agroleśnictwo przygotowani są do prowadzenia badań naukowych w ramach przedmiotów, które umożliwiają formułowanie problemów badawczych, zaprojektowanie doświadczeń laboratoryjnych, analizę

i interpretację wyników badań oraz projektowanie nowych rozwiązań lub modyfikację istniejących. Wiedzę o sposobie realizacji różnych etapów procesu badawczego, źródłach danych oraz możliwych do zastosowania podejściach, student poznaje w trakcie takich zajęć jak: *gleboznawstwo i żyzność gleb, transport leśny, produktywność lasu* i in., z kolei wiedzę na temat prawidłowego planowania doświadczeń agroleśnych student uzyskuje w realizacji zajęć *zielarstwo i statystyka w badaniach agroleśnych*. Metody kształcenia stosowane podczas zajęć o charakterze ćwiczeniowym są tak dobrane, aby stymulować studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Znaczna część zajęć ćwiczeniowych, w tym głównie laboratoryjnych i projektowych, oparta jest na pracy własnej studentów i rozwiązywaniu zadań (wykonywanie pomiarów, prezentowanie wyników i wyciąganie wniosków). W trakcie prowadzonych zajęć nauczyciele akademicy podejmują działania aktywizujące, sprzyjające nie tylko nabywaniu przez studentów umiejętności, ale także kompetencji społecznych – krytycznej oceny faktów, odpowiedzialności za pracę własną i zespołu, świadomość postępowania profesjonalnego i etycznego. Na seminariach inżynierskich studenci poznają i opanowują zaawansowany warsztat pisania pracy naukowej, a w szczególności w zakresie formułowania hipotez badawczych, umiejętności doboru i wykorzystania literatury krajowej i zagranicznej, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk, umiejętności stosowania metod i technik badawczych. W ramach seminarium inżynierskiego wykorzystywane są metody dydaktyczne takie jak analiza tekstów z dyskusją/praca w grupach/dyskusja. Jednocześnie metody te umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Poza seminarium inżynierskim studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość nabywania i doskonalenia kompetencji w zakresie technik informacyjno-komunikacyjnych w ramach takich zajęć jak *technologia informacyjna, GIS - System Informacji Geograficznej*, gdzie nabywane są efekty uczenia się w zakresie umiejętności m.in. posługiwania się technikami informacyjno-komunikacyjnymi w planowaniu, zarządzaniu przedsiębiorstwem i opracowaniu systemów agroleśnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Metody kształcenia stosowane na zajęciach z języka obcego są różnorodne (analiza tekstu obcojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne, prezentacje) i dostosowane do uzyskania znajomości języka obcego co najmniej na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Stosowane metody uwzględniają specyfikę kierunku i poszerzają struktury leksykalno-gramatyczne w obszarach tematycznych związanych z rolnictwem oraz leśnictwem. Ponadto podejmowane są działania aktywizujące studentów do samodzielnego rozwijania umiejętności z zakresu j. angielskiego, tj. zachęcanie lub wymaganie od studentów zapoznawania się z literaturą angielskojęzyczną, zapraszanie nauczycieli z uczelni zagranicznych do przeprowadzenia wykładów skierowanych do studentów, włączanie studentów w organizację międzynarodowych konferencji oraz projektów międzynarodowych realizowanych przez Instytut.

Zajęcia terenowe umożliwiają studentom zapoznanie się ze stosowanymi elementami i całym technologiami szeroko rozumianej działalności agroleśnej. Pozwalają weryfikować i konfrontować wiedzę teoretyczną z praktyką i są miejscem bezpośredniej wymiany informacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Metody kształcenia stosowane zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, a także konsultacje pracowników pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość profilowania swojej ścieżki kształcenia zgodnie z własnymi zainteresowaniami, poprzez wybór przedmiotów kierunkowych z oferowanych w ramach programu

studiów par zajęć do wyboru oraz 2 zajęć do wyboru nie wpisanych na stałe do programu studiów – proponowanych co roku przez pracowników realizujących zajęcia na kierunku oraz poprzez możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej.

Formami dostosowanymi do zróżnicowanych potrzeb studentów są konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej i platformy MS Teams oraz realizacja zajęć według indywidualnej organizacji studiów (IOS), której warunki określa szczegółowo regulamin studiów. Podstawą ubiegania się o studiowanie w trybie IOS jest m.in. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, ciężka choroba, odbywanie części studiów w uczelni krajowej lub zagranicznej, przyjęcie na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się, korzystanie z krótkoterminowego urlopu od zajęć, ciąża studentki, studiowanie równoległe co najmniej na dwóch kierunkach w trybie stacjonarnym, uczestniczenie w zawodach sportowych na poziomie krajowym lub międzynarodowym, uzyskanie wyróżniających się osiągnięć naukowych lub udział w działalności badawczej. Obecnie w trybie IOS na studiach pierwszego stopnia kierunku agroleśnictwo kształci się jeden student. Dodatkową formą indywidualizacji studiowania jest możliwość uczestnictwa w otwartych wykładach, konferencjach i innych wydarzeniach organizowanych w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Rzeszowskiego, kołach naukowych i towarzystwach naukowych. Uniwersytet Rzeszowski wykazuje pełne przygotowanie do kształcenia osób z niepełnosprawnością. Proces ten uwzględnia dostosowanie do indywidualnych potrzeb studentów, wszechstronną opiekę, ale jednocześnie jednolity system oceniania. Za zgodą dziekana studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać w czasie zajęć, zaliczeń i egzaminów z pomocy asystenta osób z niepełnosprawnością, a także ze środków technicznych w celu utrwalenia treści przekazanych na zajęciach w formie obrazu lub dźwięku. Ponadto, studenci mogą mieć zmienione formy zajęć, formy zaliczeń lub egzaminów oraz przedłużony czas trwania zaliczenia lub egzaminu.

Program studiów na ocenianym kierunku nie przewiduje obowiązku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning), jednak nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia udostępniają materiały dydaktyczne za pośrednictwem platform internetowych, a także umożliwiają kontakt e-mailowy. Ta asynchroniczna forma kontaktu pozwala nie tylko na wymianę informacji o charakterze organizacyjnym, ale daje możliwość rozwiązywania problemów merytorycznych. W związku z sytuacją epidemiczną, w Uniwersytecie Rzeszowskim wszystkie zajęcia od marca 2020 roku prowadzone były w formie zdalnej na rekomendowanej przez uczelnię platformie MS Teams. Zajęcia realizowano z zastosowaniem materiałów dydaktycznych przygotowanych przez nauczyciela. W ramach tego były to m. in. nagrania video przeprowadzonych ćwiczeń, fotorelacje, zadania do samodzielnego obliczenia oraz dodatkowe materiały dydaktyczne (opracowania tematyczne). Od 1.10.2021 r. Uniwersytet Rzeszowski powrócił do realizacji kształcenia w siedzibie Uczelni z wyłączeniem przedmiotów ogólnouczelnianych, które realizowane są w formie zdalnej. Zajęcia w semestrze letnim 2021/2022 są prowadzone zgodnie z zarządzeniem nr 11/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 14 lutego 2022 roku w sposób tradycyjny – w kontakcie bezpośrednim lub z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, na zasadach określonych w tym dokumencie. Wykłady na studiach stacjonarnych, niezależnie od wielkości grupy, są prowadzone w formie zdalnej, natomiast ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia konwersatoryjne, ćwiczenia kliniczne, zajęcia laboratoryjne, zajęcia hospitacyjne, zajęcia warsztatowe, zajęcia terenowe, zajęcia fakultatywne, zajęcia projektowe, zajęcia praktyczne, proseminaria, semina, lektoraty języków obcych, zajęcia wychowania fizycznego są prowadzone w formie kontaktu bezpośredniego zgodnie z harmonogramem zajęć. Tryb zdalny realizacji procesu kształcenia przebiega na ocenianym kierunku prawidłowo i jest wszechstronnie wspierany przez Uczelnię pod względem merytorycznym

i technicznym. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów prowadzone są poprzez platformę MS Teams wraz z przypisanymi aplikacjami. Najpowszechniej stosowane metody dydaktyczne dla kształcenia w formie zdalnej to dyskusja, prezentacje multimedialne wykonywane i prezentowane przez studentów, praca w grupach, projekty, opracowania, sprawozdania z ćwiczeń, rozwiązywanie zadań, analiza tekstów i materiałów źródłowych.

Reasumując, treści poszczególnych zajęć tworzących program studiów są kompleksowe i specyficzne, wynikają w dużym stopniu z działalności naukowej oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich. Dopełniają się wzajemnie, umożliwiając uzyskanie efektów uczenia określonych dla zajęć oraz zapewniają pełne i kompleksowe osiągnięcie efektów kierunkowych zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W treściach programowych uwzględniono również wiedzę i umiejętności inżynierskie. Metody kształcenia są zorientowane na potrzeby studentów i mają za zadanie motywowanie ich do aktywnego udziału w procesie uczenia się. Przyjęte na kierunku agroleśnictwo na studiach pierwszego stopnia kluczowe treści programowe dobrze przygotowują absolwenta do zawodu po zdobyciu podstawowej wiedzy oraz jej pogłębieniu w toku dalszego kierunkowego kształcenia.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się na kierunku agroleśnictwo uwzględnia formę studiów stacjonarnych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz efektywne rozplanowanie zajęć z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania czasu przeznaczanego na nauczanie na zajęciach, samodzielne uczenie się oraz sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się w celu ich weryfikacji wraz z dostarczeniem studentom informacji zwrotnych o uzyskanych efektach. Wyniki egzaminów lub zaliczeń są ogłaszane studentom nie później niż 7 dni od daty przeprowadzenia egzaminu lub zaliczenia za pośrednictwem systemu elektronicznego wirtualna uczelnia. W przypadku, gdy egzamin lub zaliczenie było przeprowadzone w formie ustnej, wynik jest podany do wiadomości studenta bezpośrednio po ich przeprowadzeniu. Oceniona praca pisemna może być udostępniana studentowi do wglądu na jego prośbę w ciągu 7 dni od zgłoszenia prośby. Ponadto egzaminator przechowuje prace pisemne studentów przez okres 1 roku, począwszy od daty przeprowadzenia egzaminu lub zaliczenia. W przypadku gdy w opinii studenta ocena wpisana do elektronicznego systemu różni się od faktycznie uzyskanej (np. odczytanej), student może zgłosić niezgodność danych do prowadzącego zajęcia w terminie do 3 dni od dnia wprowadzenia oceny do systemu elektronicznego, chyba że prowadzący określił, że podaje informację o wynikach jedynie poprzez wpisanie ich do systemu WU. W przypadku trudności ze zgłoszeniem niezgodności egzaminatorowi lub zaliczającemu, niezgodność można zgłosić do Dziekana lub Prodziekana.

Studia na ocenianym kierunku trwają 3,5 roku (7 semestrów) i kończą się uzyskaniem tytułu inżyniera. Zgodnie z przyjętymi zasadami w regulaminie studiów rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września i dzieli się na 2 semestry. Szczegółową organizację roku akademickiego, zawierającą datę inauguracji, terminy sesji zaliczeniowych, przerw semestralnych i innych dni wolnych od zajęć ustala rektor w formie zarządzenia. W roku akademickim 2021/2022 obowiązuje zarządzenie nr 109 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 23 czerwca 2021 roku w sprawie organizacji roku akademickiego 2021/2022, z którego treści wynika, że rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września i dzieli się na 2 semestry, czas zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych trwa 15 tygodni, z wyłączeniem studentów na siódmym – ostatnim semestrze studiów, gdzie obowiązuje mniejsza liczba tygodni dydaktycznych na podstawie § 19 ust. 4 regulaminu studiów na UR. Sesje egzaminacyjne, łącznie z poprawkowymi, trwają 3 tygodnie. Zajęcia na studiach stacjonarnych zaplanowane są od poniedziałku do piątku tak, aby większość z nich odbywała się nie później niż do godziny 16.00. Wykłady z poszczególnych zajęć odbywają się najczęściej w godzinach przedpołudniowych. Zarówno liczebność zajęć w poszczególnych semestrach, jak i szczegółowe –

tygodniowe harmonogramy zajęć nie budzą zastrzeżeń. Liczebność grup studentów określa zarządzenie nr 115/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie w sprawie ustalenia minimalnej liczebności grup studenckich dla form zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prowadzonych na UR. Zgodnie z zapisami zarządzenia, w wykładach na kierunku agroleśnictwo, uczestniczą wszyscy studenci danego rocznika studiów, ćwiczenia audytoryjne realizowane są w min. 25 osobowych grupach, laboratoria i ćwiczenia terenowe realizowane w min. 15 osobowych grupach, a seminaria w grupach min. 10 osobowych. W bieżącym roku akademickim liczebność studentów na poszczególnych rocznikach nie przekracza 16 osób, stąd realizują oni ćwiczenia audytoryjne, laboratoria, ćwiczenia terenowe i seminaria w 1 grupie.

Rozplanowanie poszczególnych zajęć uwzględnia optymalne przerwy między zajęciami, a zatem zapewnia zgodność harmonogramów z zasadami higieny procesu nauczania. Reasumując można stwierdzić, że rozplanowanie zajęć na kierunku studiów agroleśnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim jest prawidłowe, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się.

Program kształcenia uwzględnia praktyki zawodowe, których celem jest poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i nabywanie doświadczenia zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji inżynierskich. Wśród efektów uczenia się uwzględniono m.in. znajomość zasad zrównoważonego użytkowania lasu; poznanie funkcjonowania przedsiębiorstw związanych z gospodarką leśną i rolną oraz gotowość do wykorzystania wiedzy i umiejętności do wskazania technologii przyjaznych środowisku. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć. Treści merytoryczne praktyk obejmują charakterystykę ogólną gospodarstwa, zasady BHP, technologie uprawy, procesy produkcyjne, ocenę wyposażenia i konserwacji oraz analizę finansową gospodarstwa. Student jest zobowiązany do zapoznania się z celami i zadaniami gospodarki leśnej oraz stosowanymi technologiami oraz do wykonywania w gospodarstwie, uprawach leśnych lub rolniczych czynności praktycznych, obsługi maszyny i urządzeń, jak również prac biurowych. Tak sformułowane treści programowe zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Studenci realizują praktykę zawodową w wymiarze 160 godzin dydaktycznych/3 tygodnie. Wymiar praktyk i przyporządkowana im liczba punktów ECTS zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Praktyka zawodowa jest przypisana do 4 semestru i może być realizowana w trakcie lub po zakończeniu zajęć dydaktycznych. Wcześniej realizowane zajęcia dydaktyczne umożliwiają stworzenie odpowiedniej podstawy w zakresie wiedzy, kompetencji i umiejętności, by student mógł osiągnąć efekty przypisane praktykom. Zatem, umiejscowienie praktyk w planie studiów jest zasadne.

W regulaminie praktyk określono procedurę doboru miejsc praktyk – wraz z wymogami odnośnie podmiotów przyjmujących na praktykę. Studenci mają możliwość wyboru miejsca praktyki, również zagranicą. Praktyka może być realizowana w ośrodkach, z którymi Kolegium Nauk Przyrodniczych podpisało porozumienie dotyczące współpracy w zakresie dydaktyki, w tym praktyk. Te propozycje miejsc praktyk zostały zweryfikowane przez Uczelnię pod kątem możliwości osiągnięcia zakładanych dla praktyk efektów uczenia. Za weryfikację miejsca zaproponowanego przez studenta odpowiedzialny jest koordynator praktyk. Ostateczna akceptacja miejsca jest dokonywana poprzez podpisanie przez Uczelnię umowy z zakładem przyjmującym na praktykę. Realny dobór miejsc praktyk zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest jej zrealizowanie, przedstawienie zestawu dokumentów oraz odbycie rozmowy zaliczeniowej. W weryfikacji efektów uczenia się uwzględniono następujące składowe: opinia zawodowego opiekuna oraz weryfikacja dziennika praktyki

i sprawozdania. W przypadku praktyki zawodowej realizowanej we własnym gospodarstwie student zobowiązany jest przedstawić dokument potwierdzający posiadanie gospodarstwa, a w przypadku praktyki wykonywanej jako praca zawodowa (trwająca nie krócej niż 3 miesiące): przedstawienie zakresu realizowanych obowiązków oraz przedłożenie zaświadczenia o zatrudnieniu w zakładzie pracy na stanowisku, którego charakter spełnia wymagania przewidziane w programie praktyki. Ponadto, w obu przypadkach student oddaje sprawozdanie zawierające opis pracy, nabytych i doskonalonych umiejętności oraz ocenę przydatności wykonywanej pracy w nabywaniu kompetencji zawodowych. W ostatecznej ocenie z praktyk koordynator uwzględnia oceny wystawione przez praktykodawcę, realizację programu praktyki, sprawozdanie z programowej praktyki zawodowej, stopień trudności zadań realizowanych podczas praktyki oraz odpowiedzi na pytania zadane przez koordynatora podczas rozmowy zaliczeniowej. W trakcie rozmowy student wyraża również swoją opinię na temat zdobytych doświadczeń. W sumie, metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, zweryfikowane przez ZO także na podstawie przedłożonej dokumentacji ze zrealizowanych praktyk są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Metody oceny praktyk z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są tożsame z metodami dla innych zajęć, są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Dotychczas nie było konieczności realizacji ani weryfikacji efektów uczenia się z praktyk z wykorzystaniem technik pracy zdalnej.

W wytycznych dotyczących niezbędnych dokumentów związanych z realizacją praktyk uwzględniono kompletny zestaw formularzy, jak również szczegółowe instrukcje dla studentów, w tym wytyczne dot. wypełniania dziennika praktyk i opracowania sprawozdania. Sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Uwzględniono też szczegółową informację i dokumenty dla przyjmującego na praktyki. Przed podpisaniem porozumienia pomiędzy Uczelnią a ośrodkiem zakładowy opiekun zapoznaje się z ramowym planem praktyki oraz efektami uczenia się. W trakcie realizacji praktyki zawodowej opiekun praktyk na bieżąco akceptuje wykonanie zadań poprzez wpisy w dzienniku praktyk. Uzupełnieniem oceny efektów uczenia się w obszarze umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych przez studenta jest opinia zakładowego opiekuna praktyk w miejscu odbywania praktyki przygotowana na formularzu wg schematu uwzględniającego poszczególne efekty uczenia się przypisane praktyce i na podstawie precyzyjnie określonych kryteriów oceny. Dzięki temu ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się

Koordynator praktyk z ramienia Uczelni ma dobre rozeznanie ośrodków z branży związanej z ocenianym kierunkiem. Obsługa administracyjna ma duże doświadczenie w zakresie realizowanych przez siebie zadań związanych z praktykami studentów. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk obejmują lokalny rynek pracy i dotyczą w szczególności zakresu związanego z efektami uczenia się przypisanymi do ocenianego kierunku oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

Na kierunku agroleśnictwo dotychczas studenci realizowali praktykę zawodową w jednostkach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, które są dobrze wyposażone pod względem infrastruktury służącej do planowania, prowadzenia i zarządzania prac z zakresu gospodarki leśnej, ale prace z zakresu użytkowania i ochrony lasu zlecają zakładom usług leśnych. Studenci mają możliwość zapoznania się z pracami zakładów kooperujących, które są dobrze wyposażone w nowoczesny i zróżnicowany sprzęt do prac rolnych i leśnych. W sumie, infrastruktura i wyposażenie miejsc

odbywania praktyk są zgodne z potrzebami uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów oraz prawidłową realizację praktyk.

W Uniwersytecie Rzeszowskim kwestię praktyk reguluje Zarządzenie nr 4/2022 Rektora z 24.01.22. Zasady podjęcia i realizowania oraz warunki zaliczania praktyki są sformułowane w regulaminie odbywania i organizacji programowych praktyk zawodowych dla kierunków studiów w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR (uchwała Rady KNP nr 5/12/2019) oraz w szczegółowych wytycznych do Regulaminu KNP dla kierunku agroleśnictwo. Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawuje koordynator praktyk powołany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR. Zadania koordynatorów praktyk są określone w regulaminie praktyk zawodowych w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR. Do obowiązków koordynatora praktyk należy w szczególności: opracowanie programu praktyk, wskazanie zakładów, w których istnieje możliwość odbycia praktyk, zapoznanie z obowiązkami studenta podczas realizacji praktyki, zapoznanie studentów z zasadami realizacji praktyki. W Kolegium Nauk Przyrodniczych UR obsługą dokumentów dotyczących praktyk, w tym przygotowaniem porozumień z pracodawcami i skierowań dla studentów na praktyki zajmuje się w dziekanacie Sekcja Praktyk. Zatem, organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte zasady, w szczególności określono osoby, które odpowiadają za organizację i nadzór nad praktykami na kierunku wraz z ich zadaniami i zakresem odpowiedzialności. Na poziomie Uczelni i w dokumentach obowiązujących w Kolegium określono w szczególności reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta. Kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe umieszczono w regulaminie praktyk.

Warunki kwalifikowania na praktykę podano w sylabusie. Procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i określania ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym dla praktyk, określono do realizacji na etapie rekrutacji, analogicznie do wszystkich efektów przypisanych kierunkowi. Praktyka zawodowa może być realizowana również w ramach własnej działalności gospodarczej, o profilu odpowiadającym programowi praktyk, jak również praca zawodowa w zakładzie pracy na stanowisku, którego charakter spełnia wymagania przewidziane w programie praktyk. Tryb kwalifikowania na praktykę i weryfikacji efektów uczenia się jest ujednoczony i rygorystycznie obejmuje wszelkie formy aktywności zawodowej praktykanta.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 4/2022 Rektora UR w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych obowiązkowej hospitacji podlegają również praktyki zawodowe. Do tej pory praktyki zawodowe były hospitowane telefonicznie.

Zakładowy opiekun praktyki zapoznaje się z ramowym planem programowej praktyki zawodowej oraz efektami uczenia się wymaganych sylabusem do praktyki przed podpisaniem umowy na realizację praktyk. Opiekun praktyk wystawia ocenę z realizacji zadań w trakcie praktyki i osiągnięcia efektów uczenia się. Zadania opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania, zakres współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się zostały określone w dokumentach oraz doprecyzowane w ramach ustaleń towarzyszących zawieraniu umowy na realizację praktyk.

Wszystkie informacje, dokumenty i formularze dotyczące praktyk oraz dokumenty umożliwiające realizację i zaliczenie praktyki znajdują się na stronie internetowej. Sylabus udostępniany studentom i opiekunom zakładowym precyzuje kwestie związane z realizacją praktyk. Co roku koordynator praktyk organizuje spotkanie, na którym studenci drugiego roku są zapoznawani z zasadami organizacji praktyk, a także są informowani o miejscach, w których mogą realizować praktyki. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca

odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe.

Jednostka realizuje określone procedury, w ramach których praktyki są monitorowane. W szczególności, w sprawozdaniu student ocenia praktykę pod kątem jej przydatności w poszerzeniu nabytej na studiach wiedzy oraz rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności w nabyciu doświadczenia zawodowego. Opiekun praktyki w opinii o praktykancie ma możliwość oceny przydatności kompetencji zdobytych podczas studiów do pracy zawodowej. Analizie podlegają także praktyki w zakresie zgodności profilu działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki z efektami uczenia się wymaganymi do uzyskania w ramach praktyk. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dobór treści programowych, w tym treści związanych z badaniami naukowymi oraz przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języków obcych i praktyk odpowiada zakładanej sylwetce absolwenta, jest spójny z efektami uczenia się określonymi dla kierunku, uwzględnia aktualny stan wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem wiodącej dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, w zakresie, której Uniwersytet Rzeszowski prowadzi efektywną działalność naukową i posiada pełne uprawnienia akademickie, a także w mniejszym stopniu dyscypliny nauki leśne. Treści programowe, realizowane na studiach pierwszego stopnia w formie studiów stacjonarnych zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się o czym bezpośrednio świadczy pokrycie efektów kierunkowych przez efekty uczenia się sformułowane i realizowane dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w programie studiów.

Wyodrębnienie poszczególnych zajęć i modułów zajęć w programie studiów na kierunku agroleśnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów oraz prawidłowy dobór form zajęć, stanowi oryginalne rozwiązanie kształcenia na poziomie wyższym. Plan studiów został opracowany i jest doskonalony na podstawie współpracy z interesariuszami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi z wykorzystaniem wzorców krajowych i międzynarodowych. Plany studiów na kierunku agroleśnictwo realizowane na studiach pierwszego stopnia w formie studiów stacjonarnych, prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim zapewniają osiągnięcie prawidłowo sformułowanych efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta. Wymiar godzinowy i nakład pracy realizowany podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, udział zajęć do wyboru oraz udział zajęć bezpośrednio związanych z badaniami naukowymi w dyscyplinach do których kierunek został przypisany jest prawidłowy. Na kierunku agroleśnictwo w UR przyjęto zróżnicowane, aktywizujące metody kształcenia, zorientowane na studentów, uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej. Aktywny udział studentów w procesie nauczania i uczenia się umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów, w tym również zapewniających umiejętności badawcze oraz kompetencje inżynierskie. Program, organizacja i nadzór nad realizacją, a także miejsca odbywania praktyki zawodowej przez studentów kierunku

agroleśnictwo są prawidłowe. Całokształt procesu kształcenia praktycznego opiera się o formalnie przyjęte i opublikowane zasady, obejmujące wszelkie aspekty osiągania zakładanych efektów uczenia się. Ogólna i szczegółowa organizacja procesu dydaktycznego, w tym rozplanowanie zajęć, są prawidłowe, uwzględniają czas na pracę własną studentów, a także umożliwiają ocenę i dostarczenie studentom informacji o uzyskanych efektach uczenia się.

Treści programowe, wymiar i punktacja ECTS, a także umiejscowienie w planie studiów oraz zasady doboru miejsc praktyk na wizytowanym kierunku zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekuna praktyk umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu uczenia się, umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Sylabus praktyk jest skonstruowany prawidłowo i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Organizacja kształcenia dotycząca zasad rekrutacji na studia, kryteriów kwalifikacji i procedur rekrutacyjnych jest regulowana uchwałami senatu UR, w roku akademickim 2021/22 postępowanie kwalifikacyjne reguluje Uchwała Senatu UR nr 582/06/2020 z dnia 25 czerwca 2020r. Proces rekrutacji nadzoruje Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia, a za przeprowadzenie rekrutacji odpowiedzialna jest Centralna Komisja Rekrutacyjna. W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji, Rektor UR powołuje kolegialne zespoły rekrutacyjne (KZR). Pracą KZR koordynuje pełnomocnik ds. rekrutacji, który odpowiada za przebieg rekrutacji na wskazanych kierunkach, na których dane Kolegium realizuje kształcenie. Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów prowadzone przez UR prowadzona jest w drodze elektronicznej, za pośrednictwem uczelnianego systemu rekrutacyjnego.

Uruchomienie kierunku studiów uwarunkowane jest liczbą kandydatów. Podstawą ubiegania się o przyjęcie na pierwszy rok studiów wyższych na kierunki i formy studiów prowadzone w UR jest legitymowanie się świadectwem dojrzałości oraz spełnienie wymogów postępowania klasyfikacyjnego obowiązującego na danym kierunku studiów. Analiza przepisów uczelnianych pozwala jednoznacznie stwierdzić, że zasady rekrutacji na kierunek agroleśnictwo są spójne, czytelne i bezstronne, zapewniają równe szanse na podjęcie studiów. Ponadto umożliwiają selektywny dobór kandydatów, którzy posiadają wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów

uczenia się. Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia kierunku agroleśnictwo są wyniki uzyskane z przedmiotu obowiązkowego na maturze: matematyki oraz przedmiotu dodatkowego spośród następujących zajęć: *biologia, chemia, fizyka, geografia, matematyka* na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego. Kryterium dodatkowym w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit miejsc na kierunek jest liczba punktów uzyskana z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego. Listę kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia ustala się na podstawie uzyskanych punktów od najwyższej, aż do wyczerpania limitu miejsc. Na studia w UR przyjmowani są bez postępowania rekrutacyjnego laureaci i finaliści olimpiad i konkursów szczebla centralnego.

Rekrutacja prowadzona jest w drodze elektronicznej z wykorzystaniem serwisu rekrutacyjnego Uniwersytetu Rzeszowskiego, który zapewnia całkowitą anonimowość dla kandydatów. Kandydat, za pośrednictwem indywidualnego konta, przekazuje oraz zatwierdza informacje wymagane w postępowaniu rekrutacyjnym na wybrane kierunki studiów. Kandydat jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy hasła dostępu do osobistego konta rejestracyjnego.

Wyniki postępowania rekrutacyjnego na studia są jawne, poprzez udostępnienie w elektronicznym systemie rekrutacyjnym list rankingowych osób biorących udział w postępowaniu kwalifikacyjnym (osobno przyjętych i nieprzyjętych) z podaniem numerów identyfikujących kandydatów. Odmowa przyjęcia na studia następuje w drodze decyzji administracyjnej. Od decyzji Centralnej Komisji Rekrutacyjnej (CRK) w sprawie nieprzyjęcia na studia kandydatowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do Rektora za pośrednictwem CKR w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Dotychczasowe zasady rekrutacji nie uwzględniały informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do sprzętu komputerowego. Jednakże w związku z panującą sytuacją pandemiczną są to kompetencje oczekiwane od kandydatów, które nie są zapisane w warunkach rekrutacji. Studenci kierunku agroleśnictwo do tej pory nie zgłaszali do opiekuna roku lub Dziekana/Prodziekana problemów z posiadaniem sprzętu komputerowego.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim stosuje się czytelne warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku agroleśnictwo. Szczegółowe zasady zostały określone w Uchwale Senatu UR nr 463/06/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określania sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim. Informacje dla kandydatów, którym mogą być potwierdzone efekty uczenia się, znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Procedura dotycząca potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów dotychczas nie była przeprowadzana dla kandydatów na kierunku agroleśnictwo.

W Uniwersytecie Rzeszowskim spełnione są wszystkie warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej. Zasady, warunki i tryb przeniesienia reguluje Uchwała Senatu nr 70/05/2021 z dnia 27 maja 2021 w sprawie: przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni określa regulamin studiów, rozdział 4. System ten jest w pełni prawidłowy, zapewniający możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich zgodności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się na kierunku studiów agroleśnictwo. Student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, na ten

sam lub pokrewny kierunek za zgodą dziekana nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego semestru studiów. Uwzględniając etapy studiów w innej uczelni oraz różnice programowe, dziekan podejmuje decyzję, od którego semestru student zostanie przyjęty. Warunkiem przeniesienia zajęć z innej uczelni jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się. Zbieżność efektów opiniuje kierownik kierunku studiów na podstawie przedstawionych przez studenta sylabusów zajęć zrealizowanych na opuszczanej uczelni. Student podejmujący jedno- lub dwusemestralne studia na innej uczelni krajowej lub zagranicznej na kierunku, na którym studiuje na UR lub kierunku pokrewnym, po powrocie podejmuje studia na kolejnym semestrze. Punkty ECTS uzyskane poza UR zostają uznane przez dziekana w miejsce punktów i przedmiotów zawartych w programie studiów na macierzystym kierunku w przypadku zbieżności efektów uczenia się dla tych przedmiotów i praktyk zawodowych w obydwu uczelniach. Zbieżność efektów ocenia kierownik kierunku studiów. W przypadku, gdy na uczelni przyjmującej program studiów nie przewidywał przedmiotów, na których można było osiągnąć efekty uczenia się przewidziane na danym etapie studiów, student zobowiązany jest w ciągu roku zaliczyć te przedmioty, pod warunkiem uzyskania przez studenta wymaganej liczby punktów ECTS na uczelni przyjmującej. Warunki zaliczenia przedmiotów reguluje trójstronne porozumienie, w taki sposób, aby zminimalizować różnice programowe pomiędzy programami studiów w obu uczelniach. Jeśli student nie zrealizuje programu studiów zawartego w trójstronnym porozumieniu i nie uzyska wymaganej liczby punktów ECTS, Dziekan może odmówić zaliczenia semestru, w czasie którego przebywał na uczelni przyjmującej. Podejmując decyzję o odmowie zaliczenia semestru, Dziekan może skierować studenta na powtarzanie danego semestru lub roku albo wpisać go warunkowo na kolejny semestr, określając termin uzupełnienia zaległości, jeżeli uzna przyczyny niezrealizowania programu za uzasadnione. Procedura przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub z uczelni zagranicznej jest wdrożona na uczelni. Jak dotąd na ocenianym kierunku żaden ze studentów nie został przyjęty na studia według tej procedury.

Zasady i procedury dyplomowania na kierunku agroleśnictwo są trafne, specyficzne i transparentne, zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Szczegółowe przepisy dotyczące procesu dyplomowania zamieszczone zostały w rozdziale 18 regulaminu studiów UR i obejmują precyzyjne zapisy dotyczące przygotowania pracy dyplomowej, terminu złożenia pracy dyplomowej, przebiegu egzaminu dyplomowego, warunków ukończenia studiów oraz zasad wydawania dyplomu ukończenia studiów. Zgodnie z przyjętymi uregulowaniami, studenci kierunku agroleśnictwo uzyskują dyplom ukończenia studiów i tytuł zawodowy inżyniera po uzyskaniu zaliczeń ze wszystkich zajęć wymaganych programem studiów, uzyskaniu pozytywnej oceny z pracy dyplomowej i z egzaminu dyplomowego.

Weryfikacja i ocena osiągniętych efektów uczenia się odbywa się poprzez realizację pracy dyplomowej, zaliczenie seminarium inżynierskiego, obowiązkową procedurę antyplagiatową z użyciem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz egzamin dyplomowy. Pracę dyplomową student wykonuje pod opieką wybranego przez siebie nauczyciela akademickiego – promotora, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. W uzasadnionych przypadkach, zgodnie z regulaminem studiów UR, na wniosek promotora pracy dyplomowej, Rada Dydaktyczna Kolegium może wyrazić zgodę na powołanie promotora pomocniczego pracy dyplomowej. Promotorem pomocniczym może zostać osoba, również spoza uczelni w tym w szczególności pochodząca z otoczenia społeczno-gospodarczego, posiadająca tytuł zawodowy magistra oraz kompetencje i doświadczenie w zakresie obejmującym tematykę pracy dyplomowej. Tematy prac proponowane są przez nauczycieli akademickich prowadzących działalność naukową w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo lub nauki leśne. Zebrana problematyka jest analizowana przez Zespół Programowy kierunku agroleśnictwo, a następnie jest ona kierowana do

opiekuna roku, który zapoznaje studentów z proponowanymi tematami. W przypadku, kiedy kilku studentów deklaruje chęć wyboru tego samego tematu pracy dyplomowej, kryterium premiującym jest praca w kole naukowym lub średnia z dotychczasowego toku studiów. Ostateczny wybór tematów przez studentów następuje na pierwszym seminarium. Temat może także zostać zmodyfikowany lub zaproponowany przez studenta. Ostateczne tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska.

Egzamin dyplomowy inżynierski na kierunku agroleśnictwo składa się z przedstawienia przez studenta z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych głównych tez pracy dyplomowej, dyskusji dotyczącej pracy dyplomowej oraz udzielenia odpowiedzi na losowo wybrane zagadnienia egzaminacyjne.

Pytania do egzaminu dyplomowego są dostępne w formie tradycyjnej na tablicy ogłoszeń w sekcji toku studiów dziekanatu, jak i na stronie internetowej, w zakładce poświęconej kompendium informacji na temat kierunku agroleśnictwo, w zakładce egzaminu i prace dyplomowe. Ponadto na seminarium inżynierskim prowadzący zajęcia omawia szczegółowo wraz ze studentami zagadnienia egzaminacyjne. W związku z sytuacją pandemiczną, w wyjątkowych sytuacjach na wniosek studenta lub członka komisji Rektor dopuszcza możliwość przeprowadzenia egzaminu dyplomowego zdalnie. Wówczas zgodę na egzamin z formie zdalnej wydaje Dziekan Kolegium.

Regulamin studiów szczegółowo precyzuje sposób wystawiania oceny z egzaminu dyplomowego i obliczania końcowej oceny ze studiów na podstawie średniej arytmetycznej z ocen z przedmiotów objętych planem studiów (A), ocena pracy dyplomowej (B), ocena z egzaminu dyplomowego (C). Wynik studiów wylicza się wg wzoru: $0,6 A + 0,2 B + 0,2 C$. O wyniku egzaminu dyplomowego student informowany jest bezpośrednio po jego zakończeniu przez przewodniczącego komisji w obecności jej członków. Sporządzany podczas egzaminu protokół zostaje przechowywany w teczce studenta wraz z recenzjami oraz egzemplarzem pracy dyplomowej w wersji papierowej i elektronicznej. Ocena protokołów egzaminów dyplomowych potwierdziła zgodność przebiegu egzaminu z obowiązującymi zasadami.

Niepokojącym dla ocenianego kierunku jest niewielki odsetek absolwentów kończących studia, z 30 osób które rozpoczęło cykl kształcenia, w roku akademickim 2018/19 pozostało 16 studentów, którzy obronili pracę dyplomową. Zdaniem zespołu oceniającego należy podjąć formalne działania pozwalające na zebraniu opinii studentów na temat funkcjonujących systemów wsparcia i motywowania studentów. Zespół oceniający PKA rekomenduje wprowadzenie takich badań, np. w formie anonimowej ankiety, w celu diagnozowania i reagowania na ewentualne niedociągnięcia ze strony Kolegium, mogące pojawić się w przyszłości.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunku agroleśnictwo efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia zawarte są w rozdziałach 8-16 regulaminu studiów. Szczegółowe zapisy regulaminowe dotyczą zasad weryfikacji i oceny osiągniętych efektów uczenia się, zaliczania zajęć, egzaminów w tym egzaminów komisyjnych, zaliczenia semestru, powtarzania zajęć i ich realizacji awansem, skreśleń z listy studiujących, przeniesienia, urlopowania oraz wznowienia studiów. Zapisy w regulaminie studiów wskazują, że zasady te są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, którym przysługuje prawo do indywidualizacji procesu oceny poprzez możliwość szczególnych warunków uczestnictwa w zajęciach oraz indywidualnych form i terminów ich zaliczania. W zaliczeniach i egzaminach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób z niepełnosprawnością ruchową i osób niewidomych.

Przyjęte w Jednostce ogólne zasady weryfikacji i oceny uzyskania przez studiujących efektów uczenia się są bezstronne, wiarygodne, umożliwiające porównywalność ocen w oparciu o określoną w regulaminie studiów, tradycyjną skalę ocen 2-5.

Zasady weryfikacji i oceny uzyskania przez studiujących efektów uczenia się zapewniają studentom informację zwrotną dotyczącą uzyskanej oceny na każdym etapie studiów poprzez zamieszczanie ich w uczelnianym systemie informatycznym (wirtualna uczelnia) oraz poprzez możliwość zapoznania się z oceną szczegółową prac etapowych i egzaminacyjnych.

Regulamin studiów określa standardowe zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych (standardowe rozwiązanie obejmujące zaliczenia i egzaminy komisyjne) oraz reagowanie na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (odpowiedzialność dyscyplinarna studentów). W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się rozmowy wyjaśniające pomiędzy studentem, a nauczycielem akademickim prowadzone są w pierwszej kolejności przez opiekuna roku. Niemniej jednak, jeżeli nie ma możliwości rozwiązania konfliktu, sprawa kierowana jest do Prodziekana, a następnie Dziekana ds. Kolegium Nauk Przyrodniczych. We wszystkich sytuacjach konfliktowych w pierwszej kolejności dąży się do polubownego rozwiązania sporu.

Stosowane na ocenianym kierunku formy i metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są prawidłowo powszechnie przyjęte na studiach wyższych, a niektóre z nich dostosowane do specyfiki kierunku agroleśnictwo. Przed wszystkim są one szczegółowo opisane w sylabusach poszczególnych przedmiotów i zgodnie z regulaminem studiów podawane do wiadomości studentom na pierwszych zajęciach wraz harmonogramem zaliczeń oraz w przypadku przedmiotów egzaminacyjnych – warunkami dopuszczenia i zasadami odbywania egzaminu. Sylabusy są dostępne na stronie internetowej Wydziału lub przez BIP. Sylabus precyzuje szczegółowe efekty uczenia się, sposoby ich weryfikacji, wagę poszczególnych ocen oraz formy dokumentacji potwierdzającej osiągnięcia efektów uczenia się.

Metody sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się dopasowane są do kategorii tych efektów oraz do formy prowadzonych zajęć. Zaliczenie przedmiotu jest potwierdzone wpisem w elektronicznym protokole, a drukowana wersja protokołu zaliczenia przedmiotu jest dostarczana do dziekanatu. Formy weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy to egzamin pisemny lub ustny, kolokwium pisemne, prezentacje, referaty. Egzaminy odbywają się w czasie sesji egzaminacyjnej, zgodnie z zatwierdzonym przez dziekana harmonogramem. W czasie sesji poprawkowej student ma prawo do jednego terminu egzaminu poprawkowego.

Do sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych szczególne znaczenie mają ćwiczenia laboratoryjne i stosowane tam metody weryfikacji związane z oceną aktywności studentów, oceną sposobu wykonania ćwiczeń i sprawozdań z ich realizacji.

Kompetencje społeczne sprawdzane są m.in. podczas wykładów – dyskusja, podczas ćwiczeń audytoryjnych i zajęć laboratoryjnych obserwacja zachowań społecznych, praca indywidualna i zespołowa, a także obrona projektu. Osiągnięte przez studentów efekty uczenia się są dokumentowane w formie prac etapowych egzaminacyjnych, tj. kolokwia, projekty zaliczeniowe, testy, projekty badawcze, częściowe opracowania, kartkówki, raporty z zajęć. Tematyka tych prac jest ściśle związana z treściami uczenia się zawartymi w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Metody te, w tym ocena pracy dyplomowej, pozwalają także na ocenę efektów uczenia się w zakresie przygotowania i udziału w działalności badawczej oraz na ocenę efektów uczenia się, pozwalających na osiągnięcie kompetencji inżynierskich.

Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych w zakresie wiedzy odbywa się w formie testów i kartkówek obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty branżowe. W zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne i pisemne, czytanie, słuchanie, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające w czasie zajęć.

Program przewiduje osiągnięcie poziomu B2 z uwzględnieniem słownictwa specjalistycznego, co jest sprawdzane jako efekt uczenia w ramach przedmiotu. W wyniku kształcenia student czyta ze zrozumieniem, tłumaczy i streszcza teksty o tematyce ogólnej oraz specjalistycznej, a także wyszukuje w nich szczegółowe informacje. Za weryfikację i ocenę efektów uczenia się odpowiedzialni są nauczyciele akademicy realizujący konkretny przedmiot w danym roku akademickim, a w przypadku praktyk zawodowych zakładowy opiekun praktyk oraz koordynator praktyk z ramienia Uczelni.

W przypadku przedmiotów z wykorzystaniem zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych oceniane są umiejętności z zakresu obsługi programów komputerowych do informatycznego wsparcia różnych sfer działalności agrolésnej, a także rozwiązanie zadania w oparciu o systemy wspomagania decyzji dostępne w zasobach internetowych. Ponadto monitorowane jest zdobycie wiedzy i umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania z zakresu różnych technik informatycznych dedykowanych agrolésnictwu, w tym analizy obrazu, danych statystycznych, technik satelitarnych wspomagających działalność gospodarstwa agrolésnego lub jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, gdzie produkcja rolnicza i leśna są dominujące.

W związku z sytuacją epidemiczną w procesie kształcenia zdalnego na Uczelni wykorzystywana jest platforma MS Teams, która pozwala na bieżącą weryfikację zdobywanej wiedzy w czasie rzeczywistym poprzez wbudowane narzędzia takie jak moduł zadania, testy, listy obecności, OneNote. Dzięki tej platformie prowadzący zajęcia mogą generować własne testy, zadania, a następnie je analizować i oceniać za pomocą wbudowanych narzędzi.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowanych podczas kształcenia prowadzonego w formie zdalnej obejmują głównie kolokwia i egzaminy. Ponadto efekty te weryfikowane i oceniane są na podstawie przygotowywanych przez studentów prezentacji, opracowań, sprawozdań z ćwiczeń, a także dyskusji podczas zajęć. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Z usługi Office 365 mogą korzystać studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego posiadający ważną i aktywowaną Elektroniczną Legitymację Studencką. Konta dla studentów generowane są przez jednostkę UCI na podstawie list z systemu informatycznego uczelni. System umożliwia identyfikację studenta za pomocą indywidualnego loginu - połączenie pierwszej litery imienia, pierwszej litery nazwiska i numeru albumu. Przypisanie studentów do zespołów w MS Teams następuje przez nauczycieli, którzy wspomagają się systemem WU do kontaktu ze studentami. Dodatkowo dostęp do konta chroniony jest indywidualnym hasłem. W procesie weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się w procesie nauczania, nauczyciele akademicy stosują również weryfikację studentów z wykorzystaniem środków audiowizualnych, a posiadanie kamery i mikrofonu jest jednym z wymogów podczas zaliczenia kolokwium lub egzaminu. Można stwierdzić, że stosowane na ocenianym kierunku agrolésnictwo szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są w pełni prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym również w zakresie kompetencji inżynierskich, przygotowania i udziału w działalności badawczej oraz opanowania języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów.

Tematyka poszczególnych prac etapowych, zaliczeniowych, egzaminacyjnych i projektów stosowanych do weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się dotyczy zagadnień w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej prowadzonej przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agrolésnictwo. Tematyka prac etapowych dotyczy zagadnień realizowanych poprzez przedmioty podstawowe, jak m.in: chemii, fizyki, fizjologii roślin, meteorologii i klimatologii czy

statystyki. Tematyka prac etapowych związana z prowadzeniem przedmiotów kierunkowych dotyczy zagadnień związanych z: pomiarami taksacyjnymi drzewostanów, wykorzystaniem gospodarczym surowca drzewnego, entomofauną systemów agroleśnych, chorobami roślin, kształtowaniem żyzności gleb, gospodarką sylwo-pastoralną, zasadami uprawy roli i roślin oraz hodowli drzew i krzewów i in.

Prace etapowe związane z prowadzeniem przedmiotów kierunkowych dotyczą również aspektów inżynierskich, m.in.: teczka z opracowanymi dziennikami pomiarów geodezyjnych, projekt transportu drewna.

Na studiach pierwszego stopnia podstawowy nacisk położony jest na kompetencje inżynierskie związane obszarami wiedzy praktycznej oraz umiejętnościami skierowanymi na właściwe metody i techniki stosowane w dyscyplinach przypisanych do kierunku. Powiązanie z działalnością naukową następuje poprzez treści merytoryczne zajęć oraz wprowadzenie do metodyki badawczej na zajęciach laboratoryjnych i projektowych. Umiejętności konieczne do uzyskania kompetencji inżynierskich studenci uzyskują przede wszystkim w ramach zajęć kierunkowych. Potwierdzeniem efektów uczenia się z części teoretycznej są głównie egzaminy ustne lub pisemne. W części ćwiczeniowej, gdzie poza wiedzą teoretyczną weryfikowane są efekty z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych, w większości przedmiotów w tym celu przyjęto kolokwia i projekty, a także dyskusję. Dobór metod weryfikacji efektów uczenia przedstawionych w sylabusach jest adekwatny dla potrzeb merytorycznych kierunku studiów. Wiedza i umiejętności prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich weryfikowana jest na podstawie efektów uczenia w ramach wielu zajęć, tj. *maszynoznawstwo, geodezja, fizyka środowiskowa, transport leśny, hydrologia i urządzenia wodno-melioracyjne, pozyskiwanie drewna, podstawy agronomii, produktywność lasu, gleboznawstwo i żyzność gleb, seminarium inżynierskie*. Formą weryfikacji efektów uczenia w tym dla kompetencji inżynierskich jest przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego.

Tematy prac dyplomowych są dostosowane do kierunku, a tym samym dyscypliny wiodącej rolnictwo i ogrodnictwo oraz uzupełniającej nauki leśne. Analiza zestawienia tematów prac dyplomowych wykazała w większości zgodność ich tematyki z celami i efektami uczenia się na kierunku agroleśnictwo z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne. Na studiach pierwszego stopnia kierunku agroleśnictwo pracę inżynierską studenci wykonują w 6 i 7 semestrze studiów, choć w niektórych przypadkach prace terenowe mogą rozpocząć się już po 4 semestrze studiów. Zgodnie z opracowanymi zaleceniami zespołu programowego kierunku agroleśnictwo praca inżynierska może mieć charakter pracy badawczej, ekspertyzy lub projektu (technologicznego, organizacyjnego, konstrukcyjnego, modernizacyjnego itp.). Praca inżynierska badawcza powinna być przygotowana w oparciu o badania własne dyplomanta lub przeprowadzone z jego udziałem w jednostce, w której realizowana jest praca. Podstawą do wykonania pracy mogą być też wyniki badań udostępnione przez jednostki badawcze lub instytucje związane z dyscypliną obejmującą zakres tematyczny pracy. Przedmiotem pracy inżynierskiej o charakterze ekspertyzy może być ocena, wycena lub diagnoza. Ekspertyza powinna mieć charakter rzeczoznawczy (oceniający, diagnozujący, wyjaśniający) i zawierać analizę danych, np.: porównawczą (porównanie z normami, normatywami, instrukcjami technologicznymi lub innymi obiektami); kosztową (koszt wytworzenia czegoś, zatrudnienia itp.); analizę uwarunkowań (np. metoda SWOT: mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia). Ekspertyza powinna zawierać wskazania i rekomendacje, będące podstawą do podjęcia określonych działań np. naprawczych. Praca inżynierska projektowa powinna zawierać charakterystykę realizowanego projektu: technologicznego (elementy procesu technologicznego, maszyny, urządzenia i materiały, warunki przebiegu procesu, czynności i kolejność ich wykonania, kontrola ilości i jakości produktu itp.),

technicznego (budowa, działanie, sterowanie i regulacja, obsługa, konserwacja, przechowywanie itp.), organizacyjnego (struktura, zarządzanie, powiązania z innymi podmiotami, ekonomika itp.), użytkowego (zakres zastosowania, sposób wdrożenia, skuteczność, efektywność ekonomiczna, cechy produktu itp.). Dokumentacją osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w zakresie prac dyplomowych jest pisemna praca inżynierska oraz recenzje wykonane przez promotora i recenzenta pracy.

Stosowane na ocenianym kierunku agroleśnictwo szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są prawidłowe, zapewniają skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich założonych efektów uczenia się, w tym również w zakresie przygotowania i udziału w działalności badawczej oraz opanowania języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów. Potwierdzeniem osiągania efektów uczenia się na kierunku agroleśnictwo prowadzonym na Uniwersytecie Rzeszowskim są wyniki licznych prac etapowych, w tym egzaminacyjnych, prac dyplomowych inżynierskich oraz udokumentowany udział studentów w działalności badawczej. Przeprowadzona analiza sylabusów wykazała różnorodny, w części specyficzny dla ocenianego kierunku, charakter prac etapowych, ich dostosowanie do profilu ogólnoakademickiego, poszczególnych efektów uczenia się oraz związek przede wszystkim z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo, w mniejszym zakresie nauki leśne.

Szczegółowa analiza wybranych prac etapowych wykazała poprawność ich formy, zgodność tematyki pracy etapowej z sylabusem danego przedmiotu oraz poprawny dobór metod weryfikacji efektów uczenia się. Prace etapowe były poprawione i ocenione w skali 2-5, zgodnie z regulaminem studiów. Oceny były zasadniczo rzetelne, zróżnicowane, na ogół prawidłowo rozłożone. Pytania występujące w pracach etapowych były zgodne z celami kształcenia sformułowanymi dla danych zajęć i efektami uczenia się. Studenci wykorzystują zdobyte umiejętności w celu wykonania prostych zadań badawczych, potrafią opracować i zaprezentować wyniki oraz sformułować wnioski. Ponadto studenci mogą proponować tematy prac dyplomowych w uzgodnieniu z wybranym opiekunem. Przeważająca część prac inżynierskich ma charakter zadania badawczego, uwzględniającego część teoretyczną i roboczą.

Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i prowadzenia badań naukowych w ramach kół naukowych. W Kolegium Nauk Przyrodniczych obecnie działa 15 Studenckich Kół Naukowych, w tym w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska – 3. Obecnie studenci kierunku agroleśnictwo nie należą do kół naukowych, jednak w roczniku, który bronił się w lutym/marcu br. kilkoro studentów należało do następujących kół naukowych: SKN Zrównoważonego Rozwoju, SKN Przyrodników, SKN Nowoczesnych Technologii, SKN Ekoinnowacje. Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas wizytacji pracownicy naukowcy dostrzegają problem i zaznaczają potrzebę zintensyfikowania zachęcania studentów obecnych roczników do uczestnictwa w badaniach naukowych oraz działalności kół naukowych.

Ważnym elementem procesu weryfikacji efektów uczenia się i bezpośrednim dowodem ich osiągnięcia są losy absolwentów. Na kierunku agroleśnictwo do tej pory nie było możliwości odniesienia się do takich danych, ponieważ zgodnie z kalendarzem kierunku uruchomionego w roku akademickim 2018/2019 pierwsi absolwenci właśnie (marzec) zakończyli obrony prac dyplomowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Obowiązujące w Uniwersytecie Rzeszowskim warunki, zasady i procedury przyjęcia kandydatów na studia, uchwalone przez senat, są spójne, transparentne i bezstronne. Stwarzają równe szanse dla kandydatów w podjęciu studiów pierwszego stopnia na kierunku agroleśnictwo, ponadto umożliwiają selektywny dobór osób posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia celów i efektów uczenia się. W pełni prawidłowe są również zasady zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, procedury dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innych uczelniach, w tym zagranicznych, a także potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów.

Prace etapowe i dyplomowe są zgodne z opisem efektów uczenia się, odnoszą się do przypisanych do kierunku dyscyplin rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne. Ich tematyka jest zgodna z koncepcją i celami kształcenia, prace mają charakter dostosowany do profilu ogólnoakademickiego.

Ocena prac dyplomowych wykazała, że w większości posiadały one charakter prac doświadczalnych z elementami inżynierskimi, co potwierdza osiągnięcie przez studentów pierwszego stopnia co najmniej przygotowania do prowadzenia badań, jak i osiagania na kierunku kompetencji inżynierskich. Treść prac była zgodna z jej tematyką i tytułem. Realizując część eksperymentalną studenci stosowali właściwe i dobrze opisane metody.

Stosowane na ocenianym kierunku ogólne i szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów, również w zakresie przygotowania do działalności naukowej oraz opanowania języka na poziomie biegłości B2. System weryfikacji efektów uczenia został szczegółowo określony w regulaminie studiów, procedurach uczelnianych i wydziałowych, a także w sylabusach poszczególnych zajęć, w powiązaniu z celami kształcenia i efektami uczenia się.

Ocena prac dyplomowych wykazała, że większość z nich miała charakter badawczy. Przegląd literatury przygotowujący był na ogół na podstawie kilkudziesięciu poprawnie dobranych i aktualnych pozycji literatury i źródeł internetowych. Prace spełniały również wymagania pod względem formalnym – większości miały staranną redakcję, usterki były nieliczne. Zasadne były także oceny wystawiane przez opiekuna i promotora, na podstawie szczegółowych pytań zawartych w formularzach recenzji, obejmujących kryteria merytoryczne i formalne. Ogólnie stwierdzono, że prace etapowe i dyplomowe były zgodne z opisem ich założeń w sylabusach i raporcie samooceny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W raporcie samooceny przedstawiono 48 nauczycieli, spośród których w roku akademickim 2021/2022 zajęcia dydaktyczne z przedmiotów podstawowych, kierunkowych oraz do wyboru prowadziło 39. Z kolei przedmioty ogólne realizuje 9 nauczycieli. W większości są to specjaliści ze stopniem doktora i doktora habilitowanego, co stanowi 89%. Kadra prowadząca zajęcia posiada zróżnicowany dorobek naukowy oraz doświadczenie praktyczne odpowiadające potrzebom dydaktycznym kierunku agroleśnictwo. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia, najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele akademicy zatrudnieni w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska (31 osób), Instytucie Technologii Żywności i Żywienia (4 osoby), Instytucie Biotechnologii (3 osoby), Instytucie Matematyki (1 osoba), Centrum Dydaktycznym Nauk Techniczno-Przyrodniczych (1 osoba). Ponadto zajęcia na kierunku agroleśnictwo z przedmiotów ogólnych prowadzą nauczyciele akademicy zatrudnieni w Kolegium Nauk Społecznych w Instytucie Nauk Prawnych, Kolegium Nauk Humanistycznych w Instytucie Muzyki, Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego UR. Struktura zatrudnienia kadry jest właściwa, jednak w trosce o wysoki poziom kształcenia zajęcia z przedmiotów produktywność lasu oraz pozyskiwanie drewna powierzono doświadczonemu pracownikowi Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, który posiada stopień naukowy doktora nauk leśnych. Ponadto część wykładów z zajęć *systemy agroleśne* realizuje profesor z Instytutu Ogrodnictwa SGGW będący współautorem pierwszej w kraju monografii dotyczącej agroleśnictwa.

Obsada kadrowa, przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe są właściwe i gwarantują prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele posiadają tytuły naukowe i stopnie, a także tytuły zawodowe uzyskane w obszarach i dyscyplinach naukowych, które są zgodne z realizowanymi treściami w ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych. Spośród nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, większość prowadzi badania naukowe związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, a jedynie 4% z dyscypliną nauki leśne, co w przypadku nauk leśnych wydaje się nieco za mało. Realizacja badań powoduje dużą aktywność publikacyjną co świadczy również o wysokim poziomie badań. W zakresie liczby artykułów w czasopismach objętych współczynnikiem wpływu IF co roku notuje się dynamiczny wzrost liczby takich publikacji. Ponadto wśród kadry akademickiej włączonej w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów znajdują się nauczyciele, którzy pełnią bądź pełnili funkcję kierowników projektów. Tematy pozyskiwanych projektów są ściśle związane ze specyfiką ocenianego kierunku i wiążą się z działalnością dydaktyczną. Nie bez znaczenia jest również to, że nauczyciele realizujący zajęcia dydaktyczne byli laureatami szeregu nagród i wyróżnień zarówno za działalność naukową jak i dydaktyczną. Nagrody te przyznane były przez gremia zarówno krajowe jak i międzynarodowe.

Kadra realizująca zajęcia na kierunku agroleśnictwo pełniła również rolę redaktorów specjalnych zeszytów w czasopismach naukowych Land MDPI, Antioxidants, Agronomy. Ponadto nauczyciele akademicy są członkami Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Polskiego Towarzystwa Leśnego, Unii Międzynarodowych Towarzystw Gleboznawczych IUSS, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i innych. Istotnym czynnikiem kształtującym doświadczenie dydaktyczne oraz kompetencje naukowe nauczycieli realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo są wyjazdy krajowe i zagraniczne chociażby w ramach programu *Erasmus+* i innych.

Dobór obsady zajęć dydaktycznych realizowanych na kierunku agroleśnictwo odbywa się w oparciu o dorobek naukowy i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich. Kadra realizująca zajęcia dydaktyczne na kierunku agroleśnictwo utożsamia się z realizowaną koncepcją kształcenia i posiada odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia powierzonych zajęć dydaktycznych, poparte bogatym

dorobkiem naukowym i dydaktycznym. Prawdliwość obsady kadrowej zajęć dydaktycznych ujętych programem studiów nadzoruje Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo. Zespół programowy rekomenduje obsadę kadrową do prowadzenia zajęć dydaktycznych na podstawie monitorowania zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji osób przewidzianych do realizacji zajęć dydaktycznych. Znajduje to odzwierciedlenie w sylabusach przedmiotów, w których nauczyciele są zobowiązani do umieszczania wykazu swoich prac naukowych i popularnonaukowych związanych z tematyką zajęć.

Wykłady, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne i seminaria dyplomowe prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy i posiadające doświadczenie w pracy zawodowej, które w pełni odpowiadają tematyce prowadzonych przedmiotów. Prowadzone badania naukowe oraz doświadczenie dydaktyczne, poparte bogatym dorobkiem publikacyjnym pozwalają na przekazywanie studentom wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauk rolniczych, nauk leśnych i naukach pokrewnych. Wysoki poziom merytoryczny i doskonałe przygotowanie nauczycieli zostało potwierdzone na przeprowadzonych hospitacjach wybranych zajęć.

W sytuacji występującej pandemii nie bez znaczenia jest fakt, że nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo posiadają kompetencje i umiejętności prowadzenia kształcenia na odległość. Kwestia ta została uregulowana stosownym aktem prawnym. Ponadto kadra akademicka uczestniczy w samodoskonaleniu kompetencji dydaktycznych do realizacji poszczególnych przedmiotów, poprzez kursy, szkolenia czy studia podyplomowe. Polityka kadrowa Uczelni zakłada ciągły rozwój naukowy oraz ustawiczne doskonalenie kompetencji naukowych i dydaktycznych, co zostało zauważone w dyskusji z pracownikami. Podstawą prowadzonej polityki kadrowej jest między innymi realizacja zajęć na kierunku agroleśnictwo przez specjalistów w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz w znacznie mniejszym stopniu w dyscyplinie nauki leśne. Ponadto wymagane są kompetencje i umiejętności w tym zakresie. Takie założenie jest fundamentalnym czynnikiem warunkującym dobre przygotowanie potencjalnej kadry do realizacji programu studiów na kierunku agroleśnictwo.

Zatrudnienie nauczycieli akademickich w UR odbywa się w drodze konkursowej, a szczegółowe zasady postępowania konkursowych zapisane są w Statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nauczyciele akademicy będący pracownikami UR są zatrudniani w grupach pracowników badawczych, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz pracowników dydaktycznych. W celu zapewnienia najlepszej jakości kształcenia dopuszcza się również zatrudnienie specjalistów w określonej dziedzinie z zewnątrz na podstawie umowy cywilno-prawnej po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Dydaktyczną Kolegium.

Działalność naukowa i dydaktyczna nauczycieli akademickich podlega systematycznej ocenie przez bezpośrednich przełożonych (ocena okresowa, hospitacje zajęć) oraz przez studentów (ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru). Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się według ustaleń przyjętych w Statucie UR oraz według Zarządzenia Rektora UR. Oceny przeprowadza komisja powołana na wniosek Dyrektora Instytutu przez Radę Instytutu. Każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co 2 lata, jednak nie rzadziej niż raz na 4 lata. Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje instytutowa komisja oceniająca i dotyczy ona działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Ocena nauczyciela akademickiego dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przeprowadzana jest po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocena wystawioną przez studentów ustala się na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety. Wyniki tej ankiety uwzględniane są w ankiecie okresowej oceny nauczyciela. Wyniki okresowej oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku, wysokość uposażenia, awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena

okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania negatywnej oceny okresowej.

Wyniki oceny uzyskane w oparciu o ankiety studenckie są analizowane przez Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Dyrektora INROiKŚ. W szczególnych przypadkach Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu, w sytuacji, kiedy wyniki ankiet studenckich budzą zastrzeżenia, przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem i ustala działania naprawcze. Wyniki są analizowane przez Dział Jakości i Akredytacji UR i w formie zbiorczego raportu przekazywane Dziekanowi Kolegium. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej KNP i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na zorganizowanym przez Dziekana Kolegium zebraniu otwartym. Uogólnione wyniki z ankiet są także udostępniane na stronie internetowej Dziekanatu. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są również przedstawiane na zebraniu otwartym kolegium dziekańskiego z pracownikami KNP.

Prowadzona polityka projakościowa opiera się również na ocenie prowadzonych zajęć. W tym celu prowadzone są hospitacje zajęć przez nauczycieli akademickich. Zasady tych hospitacji określa akt prawny zmodyfikowany 18 listopada 2021 r. zatem bardzo aktualny. Hospitacje obowiązują wszystkich nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR, a także obejmują osoby realizujące proces dydaktyczny na podstawie umowy cywilno-prawnej. Hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Ogólne wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawione zostają na Radzie Dydaktycznej KNP i stanowią podstawę do dyskusji nad problemem i doskonaleniem procesu kształcenia.

Jakość kształcenia nie może odbywać się jedynie na zasadzie stawiania coraz większych wymogów, ale powinna opierać się również o działania wspierające i motywacyjne kadry nauczycielską. W Uczelni stosuje się politykę projakościową w działalności naukowej i artystycznej. Zgodnie z tą polityką w systemie wynagradzania nauczycieli akademickich uwzględniany jest dodatek projakościowy. Wielkość przyznanego dodatku projakościowego uzależniona jest od wyników oceny działalności naukowej pracownika. Aktualne kryteria oceny działalności naukowej pracowników, będące podstawą wynagrodzenia projakościowego określa Zarządzenie Rektora. Czynnikiem, który w istotny sposób premiuje aktywność nauczycieli akademickich jest stosowany w Uczelni system nagród. Szczegółowe zasady przyznawania nagród określa Zarządzenie Rektora UR. Pracownicy mogą otrzymywać nagrody za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną, co z pewnością tworzy płaszczyznę do poprawy jakości.

Rola dobrej, sprawdzonej, doświadczonej kadry jest nie do przecenienia. "To ludzie tworzą miejsca a miejsce tworzy ludzi". Prowadzona z pracownikami dyskusja potwierdziła zasadne przypuszczenia, że kadra UR jest bardzo mocnym ogniwem. Pracownicy mają świadomość zmian i chętnie o tych zmianach mówią, są rozwojowi i widzą możliwość oraz konieczność poprawy jakości poprzez własny rozwój i pracę. Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, reagowania w razie naruszenia bezpieczeństwa, a także reagowania w sytuacji dyskryminacji czy przemocy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Liczebność i skład zespołu nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, a także dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli zapewniają właściwą realizację programu studiów na kierunku agroleśnictwo i uzyskanie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Niezwykle cennym jest to, że wybrane zajęcia ze studentami prowadzi osoba z tzw. otoczenia społeczno-gospodarczego. Osoba ta prowadzi firmę, ma ogromne doświadczenie praktyczne i studentom przekazuje wyjątkowe cenne informacje i wiedzę, które doskonale wpisują się w potrzeby rynku pracy.

Włączanie studentów do działalności naukowej zwłaszcza podczas wykonywania prac dyplomowych świadczy o nabywaniu przez studentów w trakcie studiów odpowiednich umiejętności i kompetencji badawczych. Prowadzone są okresowe oceny kadry dydaktycznej, a osoby prowadzące zajęcia są również oceniane przez studentów, co dobrze świadczy o organizacji procesu kształcenia. Wyniki prowadzonych ocen są wykorzystywane do doskonalenia kwalifikacji kadry dydaktycznej.

Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje również nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Studenci kierunku agroleśnictwo korzystają z bogatej bazy dydaktycznej zlokalizowanej w nowoczesnym kompleksie naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego – Kampus Zalesie, który położony jest na obrzeżach miasta Rzeszowa. Obiekt dydaktyczny Kampus Zalesie jest doskonale skomunikowany z centrum miasta i centrami komunikacyjnymi. Usytuowanie kompleksu z dala od centrum miasta stwarza bardzo dogodne warunki studiowania i wypoczynku w przerwach między zajęciami. Kampus jest stosunkowo młody, powstał w wyniku zapoczątkowanej w 2008 roku realizacji projektu pt. „Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz marketingu w sektorze rolno-spożywczym”, finansowanego w ramach naboru prowadzonego w trybie konkursowym do działania I.1 „Infrastruktura uczelni” Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. W efekcie tego projektu powstała nowoczesna baza badawczo-dydaktyczna, na którą składają się funkcjonalne budynki, zawierające nowoczesne sale wykładowe, sale dydaktyczne, hale technologiczne oraz laboratoria badawcze wyposażone w nowoczesny sprzęt oraz aparaturę badawczą, a infrastruktura badawczo-dydaktyczna jest ciągle udoskonalana i doposażana. Kampus jest rozległy, cichy i wyposażony w wygodne miejsca postojowe dla pracowników i studentów. Zarówno studiowanie jak i praca odbywa się w bardzo komfortowych warunkach.

W ramach Kampusu Zalesie funkcjonują również obiekty dedykowane studentom – czytelnia Kampusu Zalesie, akademiki, obiekty sportowe Uniwersytetu Rzeszowskiego i in. W Kampusie Zalesie

zlokalizowane jest również nowoczesne Centrum Konferencyjno-Naukowe, w którym organizowane są konferencje naukowe z udziałem pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów oraz gości krajowych i zagranicznych.

Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, który realizuje proces kształcenia na kierunku agroleśnictwo, dysponuje własną bazą naukowo-dydaktyczną, dobrze wyposażonymi salami wykładowymi i nowoczesnymi laboratoriami badawczymi, w których realizowane są zajęcia dydaktyczne, ale również badania naukowe, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia. Sprzęt, aparatura, laboratoria są nowoczesne i zaawansowane technicznie stanowią wysoki światowy zakres. Zatem zarówno infrastruktura jak i wyposażenie INROiKŚ pozwalają na realizację procesu kształcenia na wysokim poziomie, a przez to osiągnięcie przez studentów założonych w programie kształcenia efektów uczenia się, w tym nabywania zdolności praktycznego wykorzystania nowoczesnej aparatury naukowo-badawczej w realizacji projektów naukowych, przez studentów ocenianego kierunku.

W proces dydaktyczny związany z realizacją zajęć na kierunku agroleśnictwo zaangażowane są poszczególne jednostki organizacyjne INROiKŚ, a w szczególności Zakład Agroekologii i Użytkowania Lasu, Zakład Fizjologii i Biotechnologii Roślin, Zakład Gleboznawstwa, Chemii Środowiska i Hydrologii, Zakład Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej, Zakład Ochrony Przyrody i Ekologii Krajobrazu, Zakład Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami, Zakład Produkcji Roślinnej, Pracownia Polityki Regionalnej i Gospodarki Żywnościowej. Poza Kampusem Zalesie studenci realizują zajęcia z *matematyki* i *fizyki środowiskowej*, natomiast z przedmiotu ogólnouczelnianego zajęcia odbywają się online.

Studenci kierunku agroleśnictwo realizują, zgodnie z planem studiów wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoria, seminaria i ćwiczenia terenowe. Instytut dysponuje salami wykładowymi ze zróżnicowaną powierzchnią użytkową, a przy planowaniu ich wykorzystania brana jest pod uwagę liczebność grupy studentów. Sale wykładowe są wyposażone w niezbędny sprzęt, a w szczególności rzutniki multimedialne, ekrany, tablice sucho ścieralne, mikrofony, głośniki, itp. W większości sal wykładowych znajdują się komputery z niezbędnym oprogramowaniem, podłączone do sieci internetowej. Jednak zdarza się, że studenci na zajęciach korzystają z własnego sprzętu komputerowego. Większość sal dydaktycznych wyposażona jest w klimatyzację, a w oknach zamontowano rolety zaciemniające. Wszystkie sale wykładowe, ćwiczeniowe, seminaryjne dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wyposażenie sal laboratoryjnych i pracowni w sprzęt, aparaturę badawczą i pomiarową oraz inne pomoce dydaktyczne, bez wątpienia w znacznym stopniu przyczyniają się do kształtowania umiejętności praktycznych studentów. W ramach przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych zajęcia laboratoryjne prowadzone są w nowoczesnych i dobrze wyposażonych laboratoriach. Rodzaj wyposażenia jest dostosowany do specyfiki danego przedmiotu oraz do działalności naukowej prowadzącego przedmiot. Bogate wyposażenie poszczególnych jednostek Instytutu pozwala na prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia na ocenianym kierunku. Z aparatury specjalistycznej studenci korzystają na ogół podczas realizacji niektórych przedmiotów kierunkowych oraz w trakcie wykonywania prac inżynierskich. Do takiej aparatury można zaliczyć między innymi urządzenie do pomiaru wskaźników fizjologicznych.

Do realizacji zajęć wykorzystywane są cztery sale komputerowe wyposażone w jednostkę centralną oraz w duże czytelne monitory LCD. Każdy komputer pracuje w domenie studenckiej połączonej z serwerem. Na komputerach znajduje się oprogramowanie biurowe, bazodanowe, specjalistyczne z zakresu zarządzania i obiegu informacji, oraz dostęp do zewnętrznych serwerów umożliwiających

przygotowanie portali o tematyce agroleśnej. Do dyspozycji studentów przeznaczone zostały również komputery w innych lokalizacjach.

Zajęcia z przedmiotu maszynoznawstwo realizowane są w halach maszyn i w hali pojazdów. Na wyposażeniu dwóch hal maszyn znajduje się m.in. agregat uprawowo-siewny, przetrząszczo-zgrabiarka pasowa, rozsiewacz nawozów mineralnych, kosiarka rotacyjna, przetrząszczacz karuzelowy, prasa zwijająca, owijarka bel, opryskiwacz polowy zawieszany, sadzarka czerpakowa rzędowa, brona talerzowa, wał strunowy, pług obracalny 2-skibowy, siewnik punktowy, kombajn do zbioru ziemniaków, opryskiwacz sadowniczy zawieszany, zespoły robocze kombajnu zbożowego, ciągnik rolniczy MF-235, rębak silnikowy przewoźny, modele układów silnika spalinowego. Jest to bardzo dobre wyposażenie dotyczące jednak bardziej prac związanych z rolnictwem. Na wyposażeniu Instytutu znajduje się również ogródek meteorologiczny, który jest wykorzystywany przez studentów w realizacji zajęć *meteorologia i klimatologia*. Ponadto do dyspozycji pozostaje również Stacja Doświadczalna Instytutu, w której studenci mogą realizować ćwiczenia terenowe.

Zajęcia z języka obcego dla studentów kierunku agroleśnictwo realizowane są przez lektorów Studium Języków Obcych w salach audytoryjnych/seminaryjnych wyposażonych w sprzęt audiowizualny. Na pierwszym roku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia studenci odbywają obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego. Zajęcia te prowadzi Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji (SWFiR). Baza sportowo-rekreacyjna Studium obejmuje hale sportowe, siłownię, saunę fińską, salę taneczną, sale rehabilitacji, ścianę wspinaczkową oraz pływalnię. Oferta SWFiR zakłada ćwiczenia w różnych specjalizacjach sportowych. W ramach tej infrastruktury studenci mogą uczestniczyć w grach zespołowych, zajęciach gimnastycznych, tanecznych, siłowych czy rehabilitacyjnych. Student ma możliwość wyboru profilu zajęć.

W Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje elektroniczny system *Wirtualna Uczelnia*. Studenci korzystając z tego systemu mogą na bieżąco sprawdzać swoje oceny w systemie czy kontaktować się z nauczycielem akademickim. Nauczyciele akademicy za pośrednictwem *Wirtualnej Uczelni* mogą również przekazywać studentom materiały do zajęć dydaktycznych w formie elektronicznej. W ramach *Wirtualnej Uczelni* studenci otrzymują kanałami elektronicznymi pełny dostęp do informacji o procesie kształcenia i procedurach związanych z tokiem studiowania. W ramach systemu ankietyzacji z wykorzystaniem *Wirtualnej Uczelni* w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot oraz w ankiecie oceny dziekanatu studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat jakości systemu kształcenia. Ponadto studenci posiadający legitymację oraz pracownicy UR mający aktywną legitymację pracowniczą mogą korzystać z sieci EDUROAM, z wykorzystaniem osobistego sprzętu komputerowo-mobilnego. W ramach infrastruktury informatycznej studenci mają również bezpłatny dostęp do najnowszych wersji programów. Programy te wykorzystywane są przez studentów między innymi do udziału w zajęciach zdalnych, czy tworzeniu pracy dyplomowej.

W Kampusie Zalesie położone są czteropiętrowe Domy Studenta „Merkury” i „Hilton” z segmentowym układem mieszkań o łącznej imponującej liczbie miejsc 573. W każdym pokoju studenci mają dostęp do sieci internetowej. Na każdym piętrze DS. znajduje się kuchnia wyposażona w kuchenki gazowe i piekarniki elektryczne. Ponadto w domach tych studenci mają dostęp do pralni, sali cichej nauki, sali telewizyjnej, sali z bilardem. Przed Domami Studenta znajduje się boisko do koszykówki, ławki, siłownia na świeżym powietrzu i zadaszone parkingi rowerowe. Ponadto przed DS znajduje się duży parking dla samochodów osobowych, w tym miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz system monitoringu. Ponadto w Kampusie Zalesie znajduje się bogata baza gastronomiczna, a w niedalekiej odległości infrastruktura usługowa (sklepy, zakład krawiecki, Centrum Medyczne, punkty usługowe itp.). Zatem studenci mają doskonałe warunki zarówno do studiowania jak i wypoczynku.

W przypadku realizacji zajęć terenowych oraz praktyk studenci odbywają te zajęcia w Nadleśnictwach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, rezerwacie przyrody „Lisia Góra” i terenach do niego przyległych, rezerwatach przyrody „Bór”, „Broduszurki”, „Lasy Janowskie”, „Husówka”. Ponadto studenci mają do dyspozycji łąki na Pogórzcu Dynowskim, zaporę wodną w Solinie, Jezioro Duszatyńskie, Pogórze Dynowskie, grunty orne i różne typy drzewostanów na terenie województwa podkarpackiego, Park Papieski w Rzeszowie oraz Kampus Uniwersytetu Rzeszowskiego w Zalesiu.

Jednostki podstawowe Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w których odbywają się ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe są bardzo dobrze wyposażone pod względem nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej służącej do planowania, prowadzenia i zarządzania prac z zakresu gospodarki leśnej. Nadleśnictwa nie posiadają własnego sprzętu do wykonywania prac z zakresu użytkowania, ochrony i hodowli lasu. Wszystkie prace zlecają na zewnątrz zakładom usług leśnych. Współpracujące zakłady usług leśnych (ZUL) z nadleśnictwami w których studenci agroleśnictwa odbywają ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe są dobrze wyposażone, dysponują różnymi ciągnikami zrywkowymi od rolniczych, przez specjalistyczne ciągniki leśne skidery i forwardery, a niektóre z nich posiadają również harwestery. Zatem ze sprzętem, narzędziami związanym z pracami leśnymi studenci mają sposobność zapoznać się na praktykach i zajęciach terenowych, co jest niezwykle istotne w przyszłej pracy.

W Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje Uniwersyteckie Centrum Informatyzacji (UCI), działające w zakresie informatyzacji i komputeryzacji. Na stronie internetowej UCI studenci mogą znaleźć niezbędne informacje odnośnie dostępu do infrastruktury informatycznej UR czy bezpłatnych programów. Znajduje się tu także instrukcja do aktywowania Elektronicznej Legitymacji Studenckiej UR, dostępu do programu Statistica, TeamViewer, usług komunikacyjnych w ramach programu Microsoft Office 365. Dodatkowo w ramach programu firmy Microsoft skierowanego do Uczelni istnieje dostęp do legalnego i bezpłatnego oprogramowania z serii Microsoft w ramach subskrypcji (Microsoft Imagine-OnTheHub-Azure for Education).

W strukturze Uniwersytetu Rzeszowskiego działa także Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość (UCKO), które wdrożyło w Uniwersytecie Rzeszowskim usługę Microsoft Teams. W związku z sytuacją pandemiczną oraz koniecznością realizacji procesu dydaktycznego w formie zdalnej, Uniwersytet Rzeszowski udostępnił dla pracowników i studentów usługę informatyczną Office 365. Pakiet ten zawiera takie programy jak Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Share Point, Teams. Zatem zapewniony jest dostęp wirtualny do specjalistycznego oprogramowania wspomagającego kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W programie MS Teams od maja 2020 roku w miarę potrzeb są prowadzone na Uniwersytecie Rzeszowskim zajęcia w formie zdalnej. Uniwersytet Rzeszowski zapewnił szkolenia mające na celu zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystywania platformy MS Teams w procesie kształcenia, materiały i filmy instruktażowe. Ponadto, do wiadomości publicznej podano informację o wyznaczeniu kolegialnych koordynatorów pakietu MS Teams, którzy służą radą w razie problemów z obsługą oprogramowania. Poprzez program MS Teams prowadzone są wykłady, zajęcia seminaryjne oraz ćwiczenia. Prowadzący zajęcia przygotowują materiały dydaktyczne studentom, które zamieszczają na platformie. Wykłady prowadzone są z użyciem prezentacji multimedialnych. Na potrzeby ćwiczeń prowadzący dodatkowo nagrywają filmy oraz wykonują zdjęcia. Zaliczenia i egzaminy, za zgodą Dziekana prowadzone są zdalnie w programie MS Teams. Na platformie MS Teams prowadzone są także konsultacje z nauczycielami akademickimi, a studenci mogą przysyłać swoje prace czy sprawozdania z ćwiczeń.

Bardzo istotnym elementem kształcenia studentów z niepełnosprawnością jest dostosowanie infrastruktury do potrzeb tych osób. Budynki, również te starsze, wyposażone są w windy, platformy,

schodofazy, drzwi i toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz podjazdy i miejsca parkingowe. Niezwykle istotne dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR, które podejmujące działania związane ze stwarzaniem studentom z niepełnosprawnością, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, a w szczególności likwidację barier transportowych, zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową, udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnością, zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych (np. stanowisk czy programów komputerowych) oraz na wniosek studenta odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych. Na Uczelni znajdują się również budynki wyposażone w systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM), tablice interaktywne z systemem E-beam realizujące treść zapisaną w formie cyfrowej. Należy również wskazać, że zarówno obiekty sportowe jak i biblioteka, domy studenckie oraz infrastruktura przed obiektami (parkingi) dostosowane są do potrzeb studentów z dysfunkcjami ruchowymi. Istotnym ułatwieniem jest również funkcjonowanie instytucji asystenta osoby z niepełnosprawnością, co znakomicie rozwiązuje problemy takich studentów.

Baza biblioteczna jest zgodna co do aktualności, zakresu tematycznego i potrzebami procesu nauczania i uczenia się, a studenci mają łatwy dostęp do zasobów. Dostępna w formie tradycyjnej oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych jest również literatura wymieniona w sylabusach.

Istotnym elementem prawidłowego funkcjonowania infrastruktury oraz zasobów edukacyjnych jest wprowadzenie okresowej oceny bazy wymienionych zasobów. W tym celu opracowano i wdrożono procedurę, celem której jest zapewnienie prawidłowego stanu zasobów materialnych służących do realizacji procesu kształcenia oraz wspieranie badań naukowych prowadzonych z udziałem studentów, w kontekście realizacji efektów uczenia się. Cel realizowany jest poprzez dostosowanie zasobów materialnych, w tym wyposażenia sal dydaktycznych oraz biblioteki do zadań związanych z procesem dydaktycznym, dostosowanie infrastruktury na potrzeby osób z niepełnosprawnością, modernizowanie i odnawianie zasobów materialnych wspomagających prowadzenie badań naukowych z udziałem studentów. Studenci mają prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunami poszczególnych roczników lub przedstawicielami władz dziekańskich kolegium. Władze dziekańskie zobowiązane są do zorganizowania co najmniej raz w roku akademickim otwartego spotkania dla studentów, w trakcie którego studenci mogą zgłaszać uwagi i sugestie dotyczące wyposażenia obiektów, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz zasobów bibliotecznych Uczelni. Ocena infrastruktury i zasobów bibliotecznych odbywa się przez powołany przez Dziekana zespół. Sprawozdanie z oceny Dziekan przedstawia Radzie Dydaktycznej, która formułuje rekomendacje na rzecz poprawy infrastruktury i zasobów materialnych. Ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych odbywa się raz na dwa lata, a sprawozdanie z przeprowadzonej oceny przekazywane jest do Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Laboratoria naukowe, sale wykładowe i specjalistyczne pracownie dydaktyczne oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, co umożliwia osiągnięcie przez studentów

efektów uczenia się. Sprzęt jest nowoczesny i znanych dobrych światowych firm. Budynki, sale zapewniają komfort studiowania i pracy, a sprzęty są rozmieszczone logicznie i bezpiecznie. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, typowe dla obecnie używanych. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych są dostosowane do liczby studentów i umożliwiają prawidłową realizację zajęć. W celu wykonywania zadań i realizacji projektów zapewniony jest studentom nieograniczony dostęp do sieci bezprzewodowej oraz do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania - także poza godzinami zajęć. Baza dydaktyczna jest zróżnicowana i dostępna dla studentów. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna dostosowana jest również do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej. Prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej - naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, a ich wyniki wykorzystywane są do jej doskonalenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Jednostka prowadząca oceniany kierunek traktuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym jako narzędzie służące doskonaleniu kształcenia oraz dostosowaniu programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Uczelnia współpracuje z podmiotami z regionalnego środowiska gospodarczego, społecznego i samorządowego związanymi z gospodarką leśną i rolną. Są wśród nich oddziały ARiMR, ośrodki wsparcia rolnictwa, regionalne dyrekcje lasów państwowych, związki producentów rolnych, ośrodki doradztwa rolniczego, gospodarstwa produkcyjne i usługowe. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem rynku pracy właściwego dla kierunku.

W procesie tworzenia koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku wykorzystano sugestie i opinie potencjalnych pracodawców i lokalnych władz samorządowych. Kształcenie na kierunku agroleśnictwo wpisuje się w cele zawarte w Strategii Województwa Podkarpackiego 2020. Instytucje zewnętrzne uczestniczyły również z projektowaniem kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na potrzebę kształcenia umiejętności praktycznych w ramach zajęć terenowych i praktyk studenckich.

Obecnie zespół programowy ocenianego kierunku monitoruje opinie interesariuszy zewnętrznych, tak, by ewentualnie uwzględnić je w programie. Istotnym źródłem informacji są praktyki zawodowe,

w tym zarówno opinie studentów odnośnie przydatności praktyk, jak i zakładowych opiekunów praktyk o kompetencjach praktykantów. Informacje pozyskane od interesariuszy zewnętrznych są wykorzystywane do doskonalenia programu studiów. I tak, w reakcji na sugestie interesariuszy zewnętrznych od roku akademickim 2018/2019 zwiększono liczbę godzin ćwiczeń terenowych w każdym przypadku do 10 godzin z: *transportu leśnego, produktywności lasu i pozyskiwanie drewna*. W sumie, współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się i obejmuje zarówno tworzenie koncepcji, efektów uczenia się i programu, jak również ewentualne modyfikacje w tym zakresie.

W trakcie tworzenia ocenianego kierunku Wydział Biologiczno-Rolniczy współpracował z Radą Społeczno-Gospodarczą, której członkowie reprezentowali dziedziny gospodarki związane z kierunkiem. Od 2021 roku funkcjonuje Rada Społeczno-Gospodarcza Kolegium Nauk Przyrodniczych, która ma stanowić płaszczyznę współpracy naukowców i dydaktyków oraz przedstawicieli gospodarki i samorządu w zakresie doskonalenia programów studiów prowadzonych w Kolegium. Rada inicjuje współpracę z przedsiębiorstwami i instytucjami w zakresie organizacji praktyk zawodowych, staży, przygotowania prac dyplomowych, prowadzenia wspólnych szkoleń, zajęć dydaktycznych, opiniowanie planów i programów kształcenia z punktu widzenia ich powiązania z potrzebami gospodarki i przedsiębiorców w regionie. Rada m. in. pozytywnie zaopiniowała program studiów kierunku agroleśnictwo, efekty uczenia się, wraz z sylwetką absolwenta oraz możliwościami podjęcia pracy po ukończeniu tego kierunku studiów. Funkcjonowanie tego ciała doradczego przyczynia się do systematycznego charakteru współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Do weryfikacji programów kształcenia wykorzystywane są również konsultacje prowadzone przez koordynatorów praktyk z praktykantami i zakładowymi opiekunami praktyk.

Współpraca przybiera zróżnicowane formy i obejmuje m.in. badania naukowe realizowane w związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez producentów rolnych i firmy zaopatrzenia rolnictwa w ramach projektów badawczo-rozwojowych finansowanych przez NCBR i zakończonych patentami i wdrożeniami. Badania dotyczą innowacyjnych rozwiązań technologii produkcji rolnej, ogrodniczej i leśnej, np. w 2019 roku opatentowano „Sposób sorpcji metali ciężkich z roztworów wodnych”. Realizowane są również wieloletnie projekty, np. dotyczący zarządzania gospodarką leśną: „Badanie wybranych aspektów funkcjonowania ekosystemów leśnych w celu optymalizacji sposobów zarządzania ochroną przyrody w Gorczańskim Parku Narodowym i jego otulinie” oraz związany z produkcją rolną i leśną projekt: „Bezpośrednie i długotrwałe efekty projektów rewitalizacji rzek w polskich Karpatach”. W ramach współpracy pracowników Kolegium oraz przedsiębiorstw z branży rolnej i leśnej realizowane są doświadczenia polowe z różnymi gatunkami i odmianami roślin uprawnych oraz badania dotyczące efektywności produkcji zwierzęcej, np.: "Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju".

W ramach kooperacji z ODR realizowane są wspólne projekty ukierunkowane na wsparcie producentów rolnych w ramach, których prowadzone są szkolenia dla rolników. Szkolenia te oparte są również o badania realizowane pod kątem potrzeb określonych grup odbiorców - producentów rolnych. Wynikiem współpracy z partnerami otoczenia społeczno-gospodarczego jest również wspólna organizacja wykładów otwartych. Pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku uczestniczą również w warsztatach i szkoleniach organizowanych przez partnerów zewnętrznych. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi polega również na przygotowaniu ekspertyz, np. regionalna dyrekcja lasów państwowych w 2019 roku zleciła wykonanie ekspertyzy dendrologicznej starodrzewu

dębowego w rezerwacie przyrody Lisia Góra. Natomiast w 2021 roku na zamówienie stowarzyszenia producentów rolnych wykonano ekspertyzy dotyczące wpływu czynników agrotechnicznych na właściwości biologiczne wrotycza zwyczajnego oraz analizę uprawy paulowni na biomasę i drewno technologiczne na glebach wytworzonych z torfów niskich w Świltczy. Za swoją aktywność badawczo-rozwojową pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku byli wielokrotnie nagradzani, nie tylko przez władze Uczelni, ale również przez współpracujące z nimi podmioty związane z gospodarką rolną i leśną.

Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość odbywania praktyk zawodowych i zajęć terenowych z przedmiotów podstawowych i kierunkowych w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego, takich jak nadleśnictwa, rezerwaty przyrody, zbiorniki wodne, gospodarstwa rolne i parki miejskie, zlokalizowane głównie w województwie podkarpackim. Jednostki, w których odbywają się te zajęcia są dobrane pod kątem jakości wyposażenia i możliwości realizowania konkretnych treści programowych w ich ośrodkach m.in. zakłady usług leśnych, w których studenci odbywają ćwiczenia dysponując ciągnikami zrywkowymi, mają również harwestery. W szczególności, Nadleśnictwo Kolbuszowa, w którym studenci ocenianego kierunku odbywają ćwiczenia terenowe, praktyki zawodowe oraz realizują badania do prac dyplomowych wspiera realizację zajęć w ramach modułów: *produkcyjność lasu* i *pozyskiwanie drewna*. Prace dyplomowe powstałe we współpracy z partnerami zewnętrznymi to m. in.: „Porównanie wydajności nasiębniernej zrywki drewna z drzewostanów trzebieżowych i rębnych na przykładzie Nadleśnictwa Sieniawa”, „Skład gatunkowy chrząszczy kózkowatych (*Coleoptera, Cerambycidae*) na wybranych stanowiskach w leśnictwie Skrzypty Ostrów”, „Wpływ sposobu użytkowania terenu na wybrane właściwości gleb górskich Beskidu Niskiego”.

Studenci angażują się we współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego również w ramach aktywności kół naukowych. SKN Zrównoważonego Rozwoju współpracuje z przedsiębiorstwami i ośrodkami doradztwa rolniczego. Organizowane są wspólne konferencje, na których studenci mają możliwość zapoznania się z możliwościami wykorzystania swojej wiedzy w praktyce. Ponadto studenci uczestniczą w piknikach naukowych i spotkaniach promujących stosowanie technologii uwzględniających wymogi zrównoważonego rozwoju. Na Uczelni organizowane są spotkania otwarte studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zaproszonymi przedsiębiorcami i przedstawicielami lokalnych instytucji wspierania biznesu, które służą zapoznaniu studentów z oczekiwaniami rynku pracy i możliwościami zatrudnienia po ukończeniu studiów. Studenci mogą także odbyć praktyki ponadprogramowe w ramach staży organizowanych przez uczelniane Biuro Karier w ramach projektów finansowanych z funduszy UE.

W czasie pandemii udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów jest zapewniony poprzez wykorzystanie narzędzi zdalnej komunikacji, m.in. MS Teams. Co więcej, dzięki wykorzystaniu zdalnych możliwości kontaktu rozwiniętych w dobie pandemii, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi została znacznie usprawniona.

Do kompetencji zespołu programowego kierunku studiów należy inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów prowadzone są zarówno na poziomie Kolegium, jak i Uczelni. Obejmują one zarówno zasadność doboru interesariuszy zewnętrznych, jak również efekty współpracy w zakresie doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku. Efekty tych przeglądów skutkują m.in. działaniami na rzecz intensyfikacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W szczególności, w reakcji na zidentyfikowane przez zespół programowy kierunku niedostatki w zakresie współpracy z otoczeniem zespół przeprowadził szereg działań w efekcie których,

w roku 2022 zostały podpisane kolejne 4 umowy z partnerami: Nadleśnictwo Kolbuszowa, Nadleśnictwo Głogów, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Naczelna Organizacja Techniczna.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca oceniany kierunek traktuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym jako jeden z filarów działań na rzecz jakości kształcenia. Na poziomie rozwiązań strukturalnych i organizacyjnych udział przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w systemie zapewnienia jakości kształcenia jest zapewniony. Specyfika działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, z którymi Jednostka współpracuje w zakresie opracowania, doskonalenia i realizacji programu studiów jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla ocenianego kierunku. Współpraca jest prowadzona systematycznie, ma zróżnicowane formy oraz jest adekwatna do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Jednostka prowadzi systematyczne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem wymogów programu studiów. Wnioski z tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, jak również programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie kształcenia oraz realizacja badań wspólnie z ośrodkami zagranicznymi otwiera szerokie możliwości poznania najnowszych światowych trendów, możliwości a także własnego nowoczesnego rozwoju na światowym poziomie. Wymiana myśli wśród zespołów międzynarodowych jest najwłaściwszym sposobem na rozwój i podnoszenie jakości kształcenia oraz uprawiania nauki. Uniwersytet stwarza sprzyjające warunki służące umiędzynarodowieniu kształcenia oraz prowadzeniu badań, a tradycja współpracy międzynarodowej jest bogata chociażby poprzez bardzo dobre kontakty międzynarodowe z wieloma ośrodkami naukowymi w świecie. Odnotowano również znaczącą wymianę wielu autorytetów naukowych, którzy odwiedzili Uniwersytet. Dzięki wymianie międzynarodowej, zarówno wśród pracowników jak i studentów badania prowadzone w UR są prezentowane w świecie i osiągnięcia światowe docierają szybciej do UR

Proces kształcenia studentów agroleśnictwa zakłada między innymi przygotowanie absolwentów do potrzeb współczesnego rynku pracy funkcjonującego w środowisku międzynarodowym. Służą temu działania podejmowane w ramach międzynarodowych studenckich konferencji naukowych: „Human – Nutrition – Environment”, wizyt studyjnych, zimowych i letnich międzynarodowych szkółach w ramach programu CEEPUS a także wyjazdy w ramach programu ERASMUS+ czy udział zagranicznych nauczycieli w procesie kształcenia. Strategia umiędzynarodowienia zakłada, że absolwenci będą przygotowani do pracy w zespołach międzynarodowych, a znajomość języka obcego, głównie angielskiego będzie u nich na wysokim poziomie. Umiędzynarodowienie kształcenia na kierunku agroleśnictwo przejawia się włączeniem studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej w międzynarodową wymianę akademicką w ramach dostępnych programów stypendialnych i szkoleniowych. Takie podejście umożliwia przepływ najnowszej wiedzy, zdobywanie doświadczeń, wspierając tym samym doskonalenie badań naukowych oraz podnosząc poziom merytoryczny oferty dydaktycznej. W proces kształcenia studentów w Instytucie włączani są profesorowie wizytujący w ramach pobytów krótko- i długoterminowych. Goście zagraniczni realizują zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, ćwiczeń i warsztatów.

Nie bez znaczenia jest fakt, że aktywność międzynarodowa pracowników Instytutu przyczynia się do promocji Instytutu i Kolegium poza granicami kraju, co zwiększa zainteresowanie przyjazdem do Instytutu studentów, doktorantów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zagranicy w ramach programów wspierających mobilność międzynarodową. Umiędzynarodowieniu procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo w pierwszej kolejności służy obowiązkowy kurs języków obcych ujęty w programie studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku. Zajęcia *język obcy* (do wyboru: język angielski, język niemiecki, język rosyjski i język francuski) zlecane są przez Kolegium do realizacji w Studium Języków Obcych (SJO). Realizacja tych zajęć ma przygotować absolwentów w zakresie codziennej komunikacji oraz korzystania ze słownictwa specjalistycznego. Realizacja prac dyplomowych na kierunku wymaga znajomości języka obcego już na etapie pracy inżynierskiej. Jednym z kryteriów formalnych przygotowania pracy dyplomowej w Kolegium i Instytucie jest wykorzystanie piśmiennictwa obcojęzycznego przy opracowywaniu przeglądu literatury i dyskusji wyników. Ponadto w trakcie studiów do wyboru jest aż 78 przedmiotów oferowanych w języku angielskim. W trakcie zajęć praktycznych w języku angielskim studenci przygotowują własne prezentacje na zadany temat w tym języku, m.in. na podstawie analizy tekstów specjalistycznych. W odniesieniu do przedstawionych prezentacji prowadzący zajęcia moderuje krótką dyskusję związaną z jej tematem, aby zaktywizować studentów do posługiwania się językiem angielskim. Prezentacje oceniane są przez prowadzącego na podstawie poprawności językowej, doboru słownictwa branżowego, samodzielności wypowiedzi. Tego typu działania powodują, że młodzi ludzie patrzą w przyszłość bez kompleksów, łatwiej asymilują się w środowisku międzynarodowym, a po powrocie do kraju zdobyte międzynarodowe doświadczenie wykorzystują w pracy.

Proces wymiany międzynarodowej wspierany jest przez Koordynatora ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich, który ściśle współpracuje z Działem Kształcenia i Sekcją Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych. Odpowiada on między innymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Przeprowadza wśród studentów nabór na studia wymienne w ramach programu Erasmus+, CEEPUS oraz nabór ciągły na wyjazdy na praktykę zagraniczną, pomaga studentom ułożyć program studiów na uczelni partnerskiej, znajduje opiekuna naukowego dla studentów z zagranicy chcących przyjechać do Instytutu w ramach praktyki, pomaga znaleźć opiekuna naukowego dla doktorantów przyjeżdżających w ramach programu PROM. Koordynator pomaga również pracownikom, którzy chcą wyjechać na uczelnie partnerskie w ramach

programów dydaktycznych, a skala tych wyjazdów jest na właściwym poziomie. Pracownicy oraz studenci w ramach wymiany międzynarodowej mogą realizować się naukowo czy dydaktycznie w University of Bologna, University of Foggia, Universitat Politècnica de València, University of Granada, University of Zaragoza, Institut National Polytechnique de Toulouse, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, University of Zagreb, Gembloux Agro-Bio Tech - University of Liège, Ghent University, Swedish University of Agricultural Sciences in Uppsala, University of Lund, BOKU University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, University of Oradea, Stefan cel Mare University in Suceava i w wielu innych uczelniach.

Istotnym elementem właściwie prowadzonej wymiany międzynarodowej jest nadzór nad właściwym jej przebiegiem. Prowadzony jest ciągły nadzór i monitoring umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Dokumentacje w tym zakresie gromadzi Koordynator ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich w Kolegium Nauk Przyrodniczych, Dziekanat i Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych UR. Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu stopnia tego zakresu, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację odbywa się raz w roku. Weryfikacji dokonywał Dziekan Wydziału/Kolegium na podstawie rocznych sprawozdań z działalności międzynarodowej dydaktycznej i badawczej Instytutu przygotowywanych przez Koordynatora ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich w Kolegium Nauk Przyrodniczych. Takie sprawozdania były przedstawiane i dyskutowane podczas obrad Rady Wydziału, a w obecnej sytuacji organizacyjnej podczas Rady Instytutu oraz Rady Dydaktycznej Kolegium.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia pozostaje w zgodzie z koncepcją i celami kształcenia. Stworzono warunki i możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich oraz wymiany międzynarodowej studentów. Kształcenie na kierunku związane jest z wysokim stopniem mobilności zarówno nauczycieli jak i studentów. Nauczyciele aktywnie uczestniczą w prestiżowych konferencjach zagranicznych a także biorą udział w ich organizacji. Aktywność ta wzmacnia nie tylko potencjał badawczy, ale wpływa na podniesienie kompetencji dydaktycznych. Proces umiędzynarodowienia jest monitorowany, co przyczynia się do intensyfikacji i właściwej realizacji polityki międzynarodowej prowadzonej przez UR.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia dedykuje studentom wsparcie w uczeniu się, a także rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym. Jest ono dostosowane do specyfiki studiów i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Przybiera ono zróżnicowane formy i wykorzystuje współczesne technologie w procesie kształcenia, co jest niezbędne w momencie ograniczonego działania Uczelni. Warto jednak zwrócić uwagę na system wsparcia studentów, który nie jest realizowany w pełni. Nie ma on bowiem charakteru kompleksowego, a niektóre z elementów systemu wsparcia należałoby udoskonalić.

Uczelnia dedykuje zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Regulamin studiów przewiduje relewantne instytucje w zakresie studiowania takie jak np. urlopy od zajęć, egzaminy komisyjne oraz indywidualna organizacja studiów. Studenci mogą konsultować aspekty związane ze swoim procesem uczenia się z nauczycielami akademickimi, którzy prowadzą określone zajęcia. W związku z tym odbywają się regularne dyżury, które są dostosowane do planów zajęć na kierunku agroleśnictwo. Uczelnia dodatkowo organizuje lub wspiera aktywności mające bezpośrednie przełożenie na potencjał naukowy studentów. Mimo prowadzenia przez Uczelnię wsparcia w zakresie rozwoju studentów w tym przyszłego rozwoju kariery naukowej rekomenduje się wprowadzenie szeroko zakrojonych działań promocyjnych mających na celu uświadomienie studentów o naukowych możliwościach rozwoju.

Uczelnia zapewnia odpowiednie wsparcie w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dodatkowo w Uczelni funkcjonuje dział IT, do którego mogą zgłaszać się studenci w celu uzyskania wsparcia technicznego. Na pomoc Uczelni mogą liczyć także studenci wykluczeni cyfrowo – osobom takim odpowiednia jednostka użycza potrzebny sprzęt lub zapewnia miejsce do nauczania zdalnego w siedzibie Uczelni.

Uczelnia wspiera studentów w dodatkowych aktywnościach oraz podejmuje działania, które mają na celu umożliwienie przyszłym absolwentom skuteczne wejście na rynek pracy. W tym celu na Uczelni działa Biuro Karier, które wspiera studentów w nabywaniu dodatkowych, istotnych z perspektywy pracodawcy kompetencji. Biuro wspiera studentów poprzez takie działania jak: doradztwo zawodowe, pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych, szkolenia z kompetencji miękkich, spotkania z pracodawcami, Targi Pracy, jest również prowadzony Serwis Pracy.

Uczelnia stosuje uczelniane, materialne i pozamaterialne instrumenty oddziaływania na studentów kierunku, mających na celu motywowanie ich do osiągnięcia bardzo dobrych wyników w nauce. Naczelnyymi aktywnościami realizowanymi w tym zakresie są przyznawane stypendia, wynikają one jednak z dyspozycji właściwych przepisów Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 r. czy ministerialne programy stypendialne czy naukowe.

Wsparcie jest dostosowane do indywidualnych potrzeb studentów, o czym studenci są poinformowani. Wybitni mogą ubiegać się o indywidualny program studiów, a studenci podejmujący dodatkowe aktywności społeczne lub zawodowe, albo znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, mają możliwość indywidualnej organizacji studiów. Uczelnia zapewnia szeroki zakres wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Osoby potrzebujące mają możliwość uzyskania odpowiedniego wsparcia w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych UR, które prowadzi liczne formy wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju i doskonaleniu zarówno naukowym, jak i społecznym. BON organizuje corocznie dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy bezpłatne konsultacje psychologiczne

i logopedyczne, liczne kursy i warsztaty szkoleniowe, coroczne "Dni Adaptacji", letnie i zimowe obozy szkoleniowo-integracyjne.

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom sprzyjające warunki do wszechstronnego rozwijania swoich zainteresowań, zdolności czy pasji poza zajęciami wynikającymi z programu studiów. Aktywność sportową studenci mogą rozwijać w ramach zajęć realizowanych przez Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji (SWFiR). Oferta SWFiR zakłada możliwość realizacji aktywności sportowej studentów poprzez uczestnictwo w sekcjach sportowo-rekreacyjnych, w tym także udział w obozach, szkoleniach, turniejach. W strukturach Studium Kulturalno-Oświatowego UR działa Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans”, w którym studenci mogą rozwijać swoje zdolności taneczne, wokalne oraz instrumentalno-muzyczne. Nabór studentów odbywa się corocznie.

Pierwszą osobą, do której mogą zwrócić się studenci danego rocznika z wnioskiem lub skargą jest opiekun roku. Zgodnie z dokumentem określającym zakres pracy i obowiązki opiekuna roku w Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego do podstawowych obowiązków opiekuna roku należy między innymi służyć pomocą w rozwiązywaniu spraw konfliktowych i problemów studentów związanych z tokiem studiów, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Studenci mogą zgłaszać skargi zarówno na piśmie, jak i ustnie. Skargi i wnioski w formie pisemnej studenci mogą składać za pośrednictwem dziekanatu do Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych lub odpowiedniego Prodziekana podejmującego działania w ramach upoważnienia udzielonego przez Dziekana. Dziekan/Prodziekan po rozpoznaniu sprawy rozstrzyga skargę lub rozpatruje zgłaszany wniosek, a następnie ogłasza decyzję (w znaczeniu określonym w § 4, ust. 1 Regulaminu studiów na UR). W celu wyjaśnienia sprawy Dziekan/Prodziekan może zwrócić się o opinię do opiekuna roku, opiekuna praktyk, kierownika kierunku studiów lub innego kompetentnego w danym zakresie pracownika uczelni. Może również odbyć rozmowę wyjaśniającą ze składającym skargę lub wniosek. Dziekan może wezwać studenta do uzupełnienia dokumentów w danej sprawie. W takim przypadku student ma obowiązek dostarczenia uzupełnień w terminie do 7 dni.

Uczelnia zapewnia odpowiednie wsparcie dla samorządu studenckiego. Zarówno w aspekcie finansowania jak organizacyjnym pomoc władz pozostaje na odpowiednim poziomie i pozwala w sposób efektywny funkcjonować przedstawicielom studenckim, co potwierdza pozytywna opinia w tym zakresie przedstawicieli studentów podczas spotkania z zespołem oceniającym. Członkowie organów samorządu studenckiego regularnie współpracują z władzami Uczelni.

Zespół Dziekanatu KNP funkcjonuje w pięciu sekcjach: sekcja toku studiów, sekcja spraw socjalnych, sekcja dydaktyki, sekcja praktyk, sekcja jakości i akredytacji. Podział dziekanatu na poszczególne sekcje zapisany jest w obowiązującym Statucie UR. Dzięki takiemu podziałowi obowiązków studenci mają zapewnioną kompetentną obsługę administracyjną na poziomie dziekanatu. Dziekanat przyjmuje studentów codziennie od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach, które zostały ustalone w porozumieniu z Kolegialnym Samorządem Studenckim i podane do wiadomości studentów.

Uczelnia, przy uwzględnieniu partycypacji studenckiej, monitoruje i ewaluje szeroko pojęte wsparcie, w tym skuteczność funkcjonujących na Uczelni rozwiązań w aspekcie wsparcia studenckiego, formy wsparcia czy poziomu zadowolenia interesariuszy wewnętrznych. Działania te stanowią podstawę do podejmowania pożądanych z perspektywy studenckiej zmian. Uczelnia przeprowadza wśród studentów badania ankietowe, na podstawie których modyfikowane są różne obszary funkcjonowania Uczelni. Prowadzone przez uczelnię badanie nie ma jednak charakteru kompleksowego. Nie odnosi się ono bowiem do wszystkich aspektów wsparcia studentów w procesie uczelnia się. Rekomenduję się poszerzenie zakresu oceny dokonywanych przez studentów o takie zagadnienia jak: system pomocy materialnej, praca samorządu studenckiego, działalność organizacji studenckich.

Przedstawiciele studenckie zasiadają w ciałach odpowiedzialnych za poziom jakości kształcenia na Uczelni i tym samym mają wpływ na bieżące problemy studenckie i możliwości ich rozwiązywania.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Studenci kierunku agroleśnictwo otrzymują niezbędne wsparcie w ramach realizacji procesu kształcenia, m.in. poprzez dostępność nauczycieli akademickich oraz udostępniane materiały dodatkowe. W Uczelni prowadzona jest cykliczna ocena procesu dydaktycznego, co pozwala na jego udoskonalanie oraz dostosowywanie do potrzeb studentów. Infrastruktura Uczelni jest udostępniana studentom również poza zajęciami w celu prowadzenia badań oraz spotkań organizacji studenckich. Uczelnia wspiera studentów z niepełnosprawnościami poprzez dostosowanie kampusu do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz umożliwienie wsparcia ze strony osób trzecich. W Uczelni prowadzone są działania psychoprofilaktyczne. Uczelnia prowadzi badanie satysfakcji studentów, które odbywa się co dwa lata. Do potrzeb studentów podchodzi się indywidualnie z zachowaniem określonych na Uczelni formalnych procedur w zakresie wsparcia, studenci mogą liczyć na odpowiednią pomoc, a w razie potrzeby na właściwą reakcję ze strony pracowników Uczelni.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest ogólnodostępna bez jakichkolwiek ograniczeń dla szerokiego grona odbiorców. Informacje o kierunku studiów agroleśnictwo są zamieszczone na podstronie Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Strona ta gwarantuje łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Obejmuje ona (informacja o studiach): cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizację. Informacje tam zawarte przedstawiają również charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Ponadto informacja o studiach obejmuje informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem

metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie oraz podstawowych wskaźników dotyczących skuteczności tego kształcenia.

Jakość informacji o studiach wyraża się poprzez prowadzenie kompleksowego oraz zrównoważonego systemu monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracodawców), np. w zakresie oczekiwanej przez odbiorców szczegółowości informacji lub sposobu jej prezentacji. Wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Studenci UR mają także dostęp do elektronicznego systemu *Wirtualna Uczelnia*, który daje możliwość wglądu do ocen zaliczeniowych, ocen z egzaminów z poszczególnych przedmiotów oraz dostęp do anonimowej ankiety oceny prowadzącego przedmiot. Informację o ofertach pracy, praktykach ponadprogramowych, możliwości konsultacji z doradcą zawodowym, jak też udziału w warsztatach rozwijających umiejętności osobiste udostępnia Biuro Karier na swojej stronie internetowej w zakładce „Oferta Biura Karier”.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia kandydatom na studia, studentom, pracownikom, absolwentom oraz potencjalnym pracodawcom łatwy dostęp do aktualnej, kompleksowej, rzetelnej i zrozumiałej informacji o Uczelni i o ocenianym kierunku studiów. Publicznym dostępem objęto informacje o programie studiów i jego realizacji. Uczelnia monitoruje i systematycznie weryfikuje treści zamieszczane na stronach internetowych, w celu doskonalenia prezentowanej informacji, zgodnie z aktualnymi potrzebami kandydatów na studia, studentów, pracowników, absolwentów oraz pracodawców. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlega systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Strukturę Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie Kolegium Nauk Przyrodniczych tworzą, zgodnie z postanowieniem Uchwały nr 508/11/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na UR oraz wyszczególnione w Statucie UR zespoły programowe

kierunków studiów i Rada Dydaktyczna Kolegium. Na poziomie Uczelni jest to Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowe zadania tych organów zostały określone w Zarządzeniu nr 83/2019 Rektora UR z dnia 10 grudnia 2019 r., z uwzględnieniem zmian określonych w Zarządzeniu nr 133/2020 Rektora UR z dnia 23 listopada 2020 r. Nadzór merytoryczny nad kierunkiem agroleśnictwo sprawuje zespół programowy kierunku powołany przez Prorektora ds. Kolegium. Pracami zespołu programowego kieruje kierownik kierunku, wskazany przez Dyrektora Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska i powołany do pełnienia tej funkcji przez Rektora. Do zadań zespołu programowego należy m.in.: przygotowanie projektu programu studiów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz proponowanie zmian na rzecz jego doskonalenia, tworzenia dokumentacji programu i jego oceny oraz ewaluacji, kształtowanie właściwego dla kierunku studiów profilu absolwenta, z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy, rekomendowanie obsady kadrowej kierunku studiów pod kątem zapewnienia właściwej jakości kształcenia, przygotowanie projektu warunków rekrutacji na dany kierunek studiów, sporządzanie raportów samooceny na potrzeby wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Ponadto kierownik kierunku sprawuje nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych kierunku agroleśnictwo. W skład zespołu programowego kierunku agroleśnictwo wchodzi nauczyciele akademicy posiadający dorobek w dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne, a także student wskazany przez Samorząd Studentów Kolegium Nauk Przyrodniczych. Kierownicy kierunków, Dziekan Kolegium, prodziekani, przedstawiciele studentów i administracji tworzą Radę Dydaktyczną Kolegium, która jest odpowiedzialna za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Kolegium, jego ewaluację i doskonalenie. Do zadań Rady Dydaktycznej należy opiniowanie zmian w programach studiów, analizowanie i doskonalenie funkcjonujących w Kolegium procedur zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjowanie działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem: wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów, wyników badań prowadzonych w ramach WSZJK oceny jakości kształcenia prowadzonej przez PKA, oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu zapewnienia jakości kształcenia w Kolegium sprawuje Dziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych. W celu efektywnej realizacji zadań WSZJK Dziekan ma prawo powołać komisję doraźną na potrzebę oceny lub wypracowania określonego rozwiązania. Dziekan koordynuje sprawy studenckie, nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez KNP kierunkach studiów. W porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych na kierunku agroleśnictwo, uwzględniając przy tym spójność programu studiów z prowadzonymi badaniami naukowymi.

Zasady rekrutacji na studia pierwszego stopnia na kierunek agroleśnictwo są precyzyjnie sformułowane. W procesie rekrutacji bierze się pod uwagę wyniki matury z matematyki i jednego z przedmiotów: *biologia, chemia, fizyka, geografia oraz język obcy nowożytny*, jako kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit miejsc na kierunek.

Zaprojektowany program podlega opinii Samorządu Studentów oraz Rady Dydaktycznej Kolegium. Po uzyskaniu pozytywnej opinii program zostaje przedłożony przez Dziekana Rektorowi z wnioskiem o skierowanie pod obrady Senatu, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Kształcenia. Po przyjęciu programu przez Senat, ustalony przez Radę Dydaktyczną harmonogram studiów przedkładany jest do akceptacji Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia.

Zmiany w programie studiów wprowadzane są z początkiem nowego cyklu kształcenia, zaś w trakcie cyklu można dokonywać wyłącznie zmian dotyczących doboru treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub związane z działalnością zawodową, konieczności usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub konieczności dostosowania programu studiów do zmian w obowiązujących przepisach.

Monitorowanie programu studiów i przyjętych w programie efektów uczenia się prowadzone jest kompleksowo przez zespół programowy kierunku agroleśnictwo oraz Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Przyrodniczych. Ewaluacja prowadzona przez zespół programowy ocenianego kierunku odbywa się w oparciu o analizę sylabusów każdego z modułów, uwzględniając w szczególności: spójność efektów uczenia się poszczególnych zajęć dydaktycznych z efektami uczenia się dla kierunku, dobór metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodność treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy, poprawność szacowania bilansu nakładu pracy studenta oraz dobór aktualnej literatury i jej dostępność w bibliotece UR. Zespół analizuje także praktykę zawodową studentów pod względem zgodności profilu działalności instytucji przyjmujących studentów na praktykę z efektami uczenia się wymaganymi do ich osiągnięcia w ramach praktyk. Ponadto ocenia zgodność kwalifikacji, dorobku naukowego i kompetencji merytorycznych kadry z prowadzonymi zajęciami i weryfikuje obsadę kadrową kierunku. Znajduje to odzwierciedlenie w sylabusach zajęć dydaktycznych, w których nauczyciele akademicy są zobowiązani do umieszczania wykazu swoich publikacji związanych z tematyką zajęć. W celu zapewnienia najwyższej jakości kształcenia na kierunku agroleśnictwo, w roku akademickim 2021/2022 zatrudniono, na podstawie umowy cywilno-prawnej, 2 osoby do realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów: *pozyskiwanie drewna i produktywność lasu* oraz *systemy agroleśne*.

Monitorowaniu podlega proces dyplomowania, zarówno w zakresie analizy jak i zatwierdzania tematyki prac dyplomowych oraz weryfikacji obronionych prac. Szczegółowe wytyczne oraz informacje na temat przeprowadzania egzaminów dyplomowych zawarte zostały w Zarządzeniu nr 61/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 maja 2020 r., a procedurę antyplagiatową, dotyczącą weryfikacji prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego reguluje Zarządzenie nr 228/2021 Rektora UR z dnia 1 grudnia 2021 r. Przeprowadzona w roku akademickim 2021/2022 ocena prac dyplomowych wskazuje, że przyjęte dla kierunku agroleśnictwo efekty uczenia się zostały osiągnięte. Treści prac dyplomowych były zgodne z ich tematem i kwalifikacjami promotora i recenzenta, a stosowane metody, narzędzia i techniki badawcze były poprawne.

Ocena osiągnięcia założonych efektów uczenia się przyjętych programem studiów na kierunku agroleśnictwo prowadzona jest na bieżąco, na podstawie wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ankiet studenckich, dotyczących oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne. Studenci w badaniach ankietowych mają możliwość wyrażania swoich opinii o prowadzących poszczególne zajęcia dydaktyczne, jak również na temat pracy dziekanatu. Po zakończeniu ankietyzacji w danym semestrze, nauczyciele akademicy mają możliwość zapoznania się z wynikami własnej oceny na indywidualnym koncie w systemie *Wirtualna Uczelnia*. Wyniki oceny są analizowane przez Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Dyrektora Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. W przypadku, gdy wyniki ankiet budzą zastrzeżenia, Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu przeprowadza indywidualnie rozmowę z nauczycielem i ustala działania naprawcze. Dotychczas nie było przypadku negatywnej oceny nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo. W dalszej kolejności wyniki są analizowane przez Dział Jakości i Akredytacji UR i w formie zbiorczego raportu są przekazywane Dziekanowi. Wnioski

z przeprowadzonych badań są przedstawiane na posiedzeniach Rady Dydaktycznej KNP i uwzględniane w doskonaleniu procesu kształcenia. Studenci ocenianego kierunku otrzymują informacje zwrotne dotyczące sposobu wykorzystania wyników badań ankietowych na zebraniu otwartym zorganizowanym przez Dziekana Kolegium. Także opiekun roku w trakcie spotkań informacyjnych zobowiązany jest do informowania studentów o podjętych działaniach doskonalących w kontekście uzyskanej analizy wyników badań.

Monitorowanie możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się odbywa się również na podstawie analizy wniosków z hospitacji zajęć dydaktycznych, prowadzonych zgodnie z procedurą określoną w Uniwersytecie. Hospitacje zajęć obejmują wszystkich nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR oraz osoby realizujące proces dydaktyczny na podstawie umowy cywilno-prawnej. Hospitacje zajęć każdego nauczyciela akademickiego przeprowadza się co najmniej raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu przeprowadza z nauczycielem rozmowę wyjaśniającą. Wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawiane są na Radzie Dydaktycznej KNP i służą także doskonaleniu procesu kształcenia.

W związku z sytuacją epidemiologiczną i związaną z tym realizacją zajęć w formie zdalnej, w Uczelni wdrożono szereg procedur i wytycznych mających na celu zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć oraz weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W celu ewaluacji jakości procesu nauczania organizowanego w tej formie, z inicjatywy Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia oraz w porozumieniu z Samorządem Studentów, przeprowadzono kolejną, ostatnią pod koniec semestru zimowego roku akademickiego 2020/2021 *Ankietę oceny nauki zdalnej*. Ankietowani studenci Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym także kierunku agroleśnictwo w większości pozytywnie ocenili zarówno kształcenie w formie zdalnej jak i sesję egzaminacyjną też w tej formie i ten tryb sesji nie był dla nich stresujący. Ponadto, studenci chcieliby kontynuować kształcenie zdalne w wybranych zakresach. Zdaniem studentów kontakt z nauczycielem nie był utrudniony i mogli liczyć na informację zwrotną. Zapewnili też, że nie mieli problemu z dostępem do łącza internetowego. Przesłane przez Dział Jakości i Akredytacji szczegółowe wyniki ankiet zostały przeanalizowane przez Zespół programowy kierunku agroleśnictwo i zostały wykorzystane w celu doskonalenia form prowadzonych zajęć w bieżącym semestrze.

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się nie mogli uczestniczyć absolwenci kierunku agroleśnictwo, ponieważ w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 został zakończony pierwszy cykl kształcenia na tym kierunku. Natomiast w Uczelni od kilku lat organizowane są spotkania z udziałem Biura Informacji Statystycznej i Analiz WUP w Rzeszowie. Spotkania te dotyczą dostosowania oferty dydaktycznej UR do zapotrzebowania rynku pracy, w kontekście wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy.

Program studiów oraz efekty uczenia się na kierunku agroleśnictwo są na bieżąco konsultowane i opiniowane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Studenci mają wpływ na kształtowanie programu i harmonogramu studiów poprzez aktywny udział przedstawiciela studentów w pracach zespołu programowego kierunku, który może zgłaszać propozycje zmian, np. w strukturze przedmiotów podstawowych, kierunkowych, ich wymiarze godzinowym, czy też formie ich realizacji. Harmonogram studiów na każdy kolejny cykl kształcenia opiniuje Samorząd Studencki. W ocenie programu studiów mogą uczestniczyć wszyscy studenci kierunku agroleśnictwo, którzy mają możliwość przekazywania do opiekuna roku opinii na temat realizowanych zajęć. Opinie te dotyczą m.in. treści merytorycznych, wymiaru godzinowego, organizacji zajęć, zaangażowania nauczyciela w przeprowadzenie zajęć i motywowania do pracy własnej studenta. Zebrane opinie opiekun roku przekazuje do zespołu programowego ocenianego kierunku. W ankiecie przygotowanej przez zespół

programowy kierunku agroleśnictwo studenci wskazali na potrzebę zwiększenia wymiaru godzin zajęć terenowych i zajęć praktycznych. Sygnalizowali również przeniesienie realizacji zajęć terenowych na semestr letni. Na wniosek studentów i interesariuszy zewnętrznych wprowadzono zajęcia terenowe z *transportu leśnego* (10 h), *produkcyjności lasu* (10 h) oraz zwiększono wymiar zajęć terenowych z *pozyskiwania drewna* z 8 do 10 godzin. Doskonalenie i realizacja programu studiów odbywa się również w oparciu o indywidualnie zgłaszane opinie lub wnioski nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, które kierowane są do zespołu programowego kierunku.

W aktualnych programach studiów innowacją dydaktyczną jest udział studentów w zajęciach praktycznych w ramach zajęć *systemy agroleśne* w gospodarstwie agroleśnym położonym w województwie lubelskim. Gospodarstwo prowadzi Pani doktor – pracownik University of Oxford (Department of Bodleian, Slavonic and East European Subject Consultant at Oxford University), wcześniej pracowała jako ekspert międzynarodowej sieci RAIN (sieć na rzecz innowacji w agroleśnictwie) w ramach projektu AFINET. W ramach zajęć praktycznych, prowadzonych w formie warsztatów, studenci przygotowują projekt systemu agroleśnego, np. projekt strefy buforowej. Inną formą innowacji dydaktycznych jest nauka języka angielskiego metodą immersyjną w wymiarze 40 godzin (zajęcia są obowiązkowe).

Duży wpływ na doskonalenie programu studiów kierunku agroleśnictwo mają interesariusze zewnętrzni, którzy wywodzą się z otoczenia społeczno-gospodarczego bezpośrednio związanego głównie z rolnictwem, ale też i leśnictwem. Wielu z nich, będąc członkiem Rady Społeczno-Gospodarczej Kolegium Nauk Przyrodniczych, poprzez swoje opinie dotyczące oczekiwań wobec absolwentów, wpływa na treści programowe zajęć dydaktycznych. Postulaty przekazywane są przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego członkom zespołu programowego kierunku agroleśnictwo, a sformułowane przez zespół wnioski są przedkładane do Dziekana i Rady Dydaktycznej kolegium Nauk Przyrodniczych. Krótki okres funkcjonowania kierunku agroleśnictwo (od roku akademickiego 2018/2019) oraz trudny czas pandemii spowodowały, że większość porozumień z interesariuszami zewnętrznymi zostało zawarte w bieżącym roku akademickim. Nowi interesariusze mieli możliwość zapoznania się z programem studiów, sylwetką absolwenta oraz niezbędnymi informacjami i danymi dotyczącymi kierunku agroleśnictwo. Wyrażone opinie są pozytywne, a uwagi dotyczą głównie propozycji zwiększenia wymiaru godzin zajęć praktycznych, tj. ćwiczeń terenowych i praktyk zawodowych. W opinii interesariuszy zewnętrznych liczba godzin praktyk zawodowych, z perspektywy wykorzystania wiedzy powinna być zwiększona, a zakres tematyczny bardziej urozmaicony. Ich zdaniem zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych i ćwiczeń terenowych przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania umiejętności i kompetencji nabytych podczas studiów oczekiwanych przez pracodawców. W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi zostały przygotowane trzy prace inżynierskie. Zespół programowy ocenianego kierunku pracuje nad wprowadzeniem zmian w programie studiów tak, aby uwzględnić uwagi interesariuszy zewnętrznych. Kolejne opinie są w przygotowaniu, trwają również rozmowy z kolejnymi partnerami nad podpisaniem porozumienia o współpracy w zakresie procesu dydaktycznego i badań naukowych na kierunku agroleśnictwo.

Studia na kierunku agroleśnictwo są prowadzone od czterech lat, stąd uwagi i sugestie zebrane w opiniach o programie w ankietach studenckich oraz interesariuszy zewnętrznych są dopiero rozpatrywane pod kątem możliwości ich uwzględnienia w programie studiów w pełni lub w części. Natomiast przez cały czas program jest udoskonalany poprzez pracę nad sylabusami do przedmiotów

obligatoryjnych oraz poszerzania i dostosowywania listy przedmiotów wybieralnych do aktualnych potrzeb gospodarki w zakresie agroleśnictwa.

W nowej strukturze Uczelni wprowadzonej od 1 października roku akademickiego 2019/2020 badanie jakości kształcenia prowadzone jest zarówno na poziomie ocenianego kierunku studiów jak i Kolegium, w ramach którego kierunek funkcjonuje. Pozwala to na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Pierwsze badanie, w oparciu o nowe zasady zostało zakończone w grudniu 2020 roku i na podstawie jego wyników Dział Jakości i Akredytacji opracował raport zbiorczy oraz propozycje rekomendacji na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w kolegiach, co następnie zostało przekazane do Komisji ds. Kształcenia. Ustalone przez Komisję ds. Kształcenia rekomendacje na rzecz poprawy jakości kształcenia wynikające z badania za rok akademicki 2019/2020, stanowią podstawę do podjęcia przez jednostki Uczelni działań doskonalących. W roku akademickim 2020/2021 realizowano po raz kolejny w Uniwersytecie Rzeszowskim badanie jakości na podstawie *Formularza Oceny Własnej Kolegium*, który był opracowywany przez poszczególne jednostki Kolegium. Kolegia odnosiły się do zaproponowanych rekomendacji z badań jakości przeprowadzonych w roku akademickim 2019/2020 i projektowały działania naprawcze. Wyniki badania dostępne są na stronie Uczelni. Ponadto jakość kształcenia na kierunku agroleśnictwo poddawana jest cyklicznej ocenie przez interesariuszy zewnętrznych w trakcie realizowanych zajęć terenowych i praktyk zawodowych. Zarówno wyniki badania jakości kształcenia prowadzonego w ramach Kolegium, jak i cykliczna ocena jakości ze strony interesariuszy zewnętrznych są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego, któremu merytorycznie i administracyjnie podlega kierunek agroleśnictwo, funkcjonujący w ramach Instytutu Nauk Rolniczych Ochrony i Kształtowania Środowiska wdrożono Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. W organizacji systemu wskazano osoby i zespoły osób, dla których określono kompetencje i zakres odpowiedzialności w procesie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Przyjęcie na studia odbywało się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Działania dotyczące projektowania, monitorowania i możliwości zmian w programie studiów na kierunku agroleśnictwo podejmowane są na podstawie przyjętych procedur, z udziałem studentów, nauczycieli akademickich i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Program studiów zatwierdzany jest przyjętymi uchwałami Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Monitorowanie programu studiów na ocenianym kierunku prowadzi zespół programowy kierunku oraz Rada Dydaktyczna KNP. Podejmowane są działania umożliwiające ocenę realizacji programu studiów oraz przyjętych sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia się na prowadzonym poziomie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Program studiów jest doskonalony w oparciu o wiarygodne dane pozyskane na podstawie walidacji efektów uczenia się, wyników ankiet studentów, wyników hospitacji zajęć, analizy prac etapowych i dyplomowych, opinii studentów, nauczycieli akademickich, samorządu studenckiego i przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na realizację i doskonalenie programu studiów widoczny jest poprzez bezpośredni kontakt z kadrą akademicką i studentami w ramach realizowanych zajęć terenowych i praktyk zawodowych. Wnioski

wynikające z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Brak

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy